



Samen begint hier

Op weg naar een toekomst zonder financiële zorgen

Lokaal en regionaal beleidsplan Schuldhulpverlening
periode 2025 t/m 2028

1.	Inleiding	3
2.	Schuldhelpverlening, een korte uitleg	7
3.	Landelijke ontwikkelingen.....	9
4.	Preventie	10
	Wat is preventie?	10
	Wat hebben we bereikt (terugblik naar de afgelopen 4 jaar)?	10
	Lokale cijfers Hendrik-Ido-Ambacht.....	11
	Wat willen we bereiken de komende 4 jaar?.....	13
	Wat gaan we daarvoor doen?	14
	Inzet en bereik GR Sociaal	17
5.	Vroegsignalering.....	19
	Wat is vroegsignalering?	19
	Wat hebben we bereikt (terugblik naar de afgelopen 4 jaar)?	19
	Wat willen we bereiken de komende 4 jaar?.....	19
	Wat gaan we daarvoor doen?	20
	Inzet en bereik GR Sociaal	21
6.	Curatie	22
	Wat hebben we bereikt (terugblik naar de afgelopen 4 jaar)?	22
	Wat streven we na voor de komende 4 jaar?.....	25
	Wat gaan we daarvoor doen en hoe volgen we de resultaten?	25
7.	Nazorg	29
	Wat is nazorg?	29
	Inzet en bereik GR Sociaal	29
	Wat willen we bereiken	30
	Wat gaan we daarvoor doen?	30
8.	Financiering, monitoring en evaluatie	31
9.	Lokale financiering en monitoring	32
	Bijlage 1 Het wettelijk kader en stelsel van schuldhulpverlening bij de GR Sociaal	34
	Bijlage 2 Fasen van schuldhulpverlening	37
	Bijlage 3 Kwaliteitseisen, juridische aspecten en wachttijden (curatie).....	41
	Bijlage 4 Totaaloverzicht van alle regionale indicatoren van de uitvoering van de activiteiten door de GR Sociaal.....	42
	Bijlage 5 Totaaloverzicht van alle lokale indicatoren	44
	Bijlage 6 Totaaloverzicht uitgaven Sociale Dienst Drechtsteden schuldhulpverlening.....	45

1. Inleiding

Schulden zijn vaak een gevolg van afgenomen bestaanszekerheid. Alhoewel de schuldenproblematiek in Hendrik-Ido-Ambacht niet hoog is in vergelijking met andere gemeenten, is de impact van schulden zelf wel groot: geldzorgen werken door op andere levensgebieden en kunnen ernstige persoonlijke en maatschappelijke problemen veroorzaken. Schulden en armoede zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een laag inkomen kan ertoe leiden dat huishoudens schulden opbouwen in de vorm van kredieten, voorschotten op betalingen en betalingsachterstanden. Deze schulden beperken op hun beurt het vermogen van huishoudens om in hun dagelijkse basisbehoeften te voorzien. Ook leiden schulden tot hoge maatschappelijke kosten vanwege extra uitgaven aan zorg, afnemende sociale cohesie en ongelijke kansen voor kinderen. Investeren in schuldhelpverlening is daarom effectief. Het oplossen van schulden is echter niet eenvoudig. Hulp zoeken is moeilijk door schaamte, stress en de complexiteit van wet- en regelgeving. Mensen wachten gemiddeld vijf jaar met het zoeken van hulp. Een integrale aanpak is noodzakelijk om de schuldenproblematiek verder te laten zakken.

Wettelijke taak van schuldhelpverlening

Vanaf 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) van kracht. De wet verplicht gemeenten te zorgen voor integrale schuldhelpverlening. Gemeenten zijn verplicht om eens per vier jaar een plan vast te stellen dat richting geeft aan de integrale schuldhelpverlening aan inwoners.¹ De gemeenteraad stelt het plan vast en het college is verantwoordelijk voor de uitvoering, voor zover deze taken niet gedelegeerd zijn aan een gemeenschappelijke regeling. Specifieke zaken voor de uitvoering op het gebied van toegang, weigeringsgronden en beëindiging zijn vastgelegd in beleidsregels.

Totstandkoming beleidsplan

Dit is het eerste Beleidsplan Schuldhelpverlening dat in samenwerking tussen de gemeente en de GR Sociaal is vormgegeven. Het plan kent daarom een andere opbouw en opmaak dan het vorige plan dat nog in de tijd van de Drechtraad is vastgesteld en eenmalig lokaal is verlengd (zonder inhoudelijke aanpassingen). Wezenlijk anders is bovendien dat de bevoegdheden voor preventie, vroegsignalering en nazorg niet langer gedelegeerd zijn aan de GR Sociaal, maar gemandateerd². Voor preventie, vroegsignalering en nazorg geldt dat zowel binnen onze eigen gemeente als bij de GR Sociaal taken uitgevoerd worden. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering op de lokale onderdelen ligt bij het college en zijn deels gemandateerd aan de GR Sociaal.

Voor wat betreft curatie geldt dat deze taak inclusief de collegebevoegdheden volledig gedelegeerd is aan de GR Sociaal (inclusief vaststellen van beleidsregels). Dit betekent dat de bevoegdheden én de verantwoordelijkheid voor de uitoefening van curatie bij het bestuur van de GR Sociaal ligt.

¹ Op grond van artikel 2 van de Wgs.

² Bij een overdracht in mandaat blijft de gemeente die de taak overdraagt verantwoordelijk en behoudt zij de bevoegdheid om in te grijpen of besluiten te herroepen. Bij een overdracht in delegatie draagt de gemeente niet alleen de uitvoering, maar ook de verantwoordelijkheid over, waardoor de GR Sociaal zelfstandig beslissingen mag nemen binnen de afgesproken kaders.

Het hoofdstuk curatie gaat dan ook alleen over de GR Sociaal. Om duidelijk te maken wanneer in de verschillende hoofdstukken over de GR Sociaal wordt gesproken, zijn deze teksten in elk hoofdstuk blauw gearceerd.

Qua inhoud bouwt het plan voort op het ingezette lokale en regionale beleid en de ervaringen van de afgelopen jaren. We houden lokaal en regionaal vast wat goed gaat en vullen op basis van landelijke informatie, de minima-effectrapportage (MER) en de participatie met de maatschappelijke partners aan wat nodig is. Lokaal zijn een aantal nieuwe maatregelen in het kader van preventie, vroegsignalering en nazorg opgenomen.

Uit de participatie met betrokken partijen, signalen uit de MER en landelijke ontwikkelingen is het wenselijk om naast voortzetting van het huidige beleid een aantal aanvullende subdoelen en activiteiten op te nemen. Zo wordt preventie en vroegsignalering op het gebied van schuldhulpverlening in Hendrik-Ido-Ambacht doorontwikkeld. Door in te zetten op nazorg dragen we er zorg voor dat schuldensituaties niet toenemen.

De lokale hoofddoelen in dit plan zijn:

- A. Preventie en vroegsignalering:** het voorkomen van problematische schulden en het treffen van maatregelen om problematische schulden terug te dringen.
- B. Effectieve schuldhulpverlening:** afspraken om inwoners met schulden effectiever te helpen.

Op basis van deze hoofddoelen zijn de lokale subdoelen voor de komende 4 jaar:

- A. Goed financieel beheer stimuleren** door cursussen of begeleiding te organiseren voor alle inwoners en voor de huishoudens/doelgroepen die dit extra nodig hebben.
- B. Verminderen niet-gebruik regelingen** door gerichte communicatie in te zetten met hulp van verschillende lokale organisaties en huisartsen en mogelijkheden van Geldfit
- C. Vergroten van de toegankelijkheid schuldhulpverlening** door middel van extra communicatie en inzet financieel adviseur.
- D. Onderzoeken van de mogelijkheid om sociale participatie voor volwassenen te vergoeden.** Voor volwassenen kent de gemeente geen tegemoetkoming voor sportieve of culturele activiteiten. Sociale participatie voor volwassenen is belangrijk. Sociale uitsluiting en het voorkomen van schulden kan zo worden tegengegaan.
- E. Verstevigen/intensiveren van de samenwerking en integraliteit met lokale ketenpartners/maatschappelijke partners**
- F. Het bereik van de Vroeg erop af aanpak vergroten**

De onderdelen preventie, vroegsignalering en nazorg in het beleidsplan vormen het lokale deel van dit beleidsplan. Dit zijn de teksten die buiten de blauwe kaders zijn opgenomen. Het lokale deel in samenhang met het regionale deel vormt tezamen het totale beleidsplan schuldhulpverlening.

Participatie

Regionale participatie

Ter voorbereiding op het beleidsplan 2025-2028 is er op 26 juni 2024 een regionale raadsavond georganiseerd om zodoende gemeenteraadsleden te betrekken bij de totstandkoming van het plan. Tijdens deze avond zijn de raadsleden van de verschillende gemeenteraden geïnformeerd over het proces en de keten, en is zowel lokaal als regionaal waardevolle input opgehaald die verwerkt is in onderhavig beleidsplan. Regionaal is de volgende input meegenomen en verwerkt:

- *Schulden zijn onderdeel van een keten, heb hier aandacht voor.*
Deze input is verwerkt doordat het plan nadrukkelijk de gehele keten benoemt en in elk hoofdstuk aandacht besteed wordt aan de verschillende samenwerkingspartners. Tevens wordt bij preventie en curatie nadrukkelijk gekeken naar de oorzaken achter het ontstaan van schulden.
- *Focus niet enkel op het oplossen van schulden, maar kijk ook naar samenhangende problematiek.*
Zie hiervoor hoofdstuk 6 Curatie. O.a. door brede inzet van het bestaanszekerheidsgesprek, het intensiveren van de begeleiding van inwoners tijdens het traject en de verdere invoering van de landelijke eisen basisdienstverlening wordt hieraan invulling gegeven.
- *Bied hulp zo laagdrempelig en dichtbij mogelijk aan.*
Vanuit de GR Sociaal zijn we aanwezig op de meest logische vindplekken en breiden we in overleg met de gemeenten de vindplekken uit die het best passend en meest logisch zijn (met bijvoorbeeld aandacht voor de bibliotheek, verhuurders, wijkteams en scholen).
- *Onderzoek wat inwoners met schulden beweegt.*
Zie hiervoor hoofdstuk 8 Financiering, monitoring en evaluatie. We doen dit onderzoek via onze reguliere klanttevredenheidsmetingen.
- *Nazorg moet maatwerk zijn en start met nazorg gedurende het schuldentraject, niet erna.*
Zie de uitwerking in hoofdstuk 7 Nazorg. Daarin is expliciet opgenomen dat nazorg al tijdens het schuldentraject start.

Lokale Participatie

In de voorbereiding van het lokale deel van dit beleidsplan is gesproken met de maatschappelijke partners. Gesproken is met de Adviesraad Sociaal Domein, financieel adviseur bij het Sophia Sociaal Team en Schuldhulpmaatje. Uit deze participatieronde komen de volgende signalen naar voren:

- Er zijn specifieke doelgroepen die extra kwetsbaar zijn om in een schuldensituatie te raken. Partijen noemen jeugd/jongeren, alleenstaande gescheiden vrouwen, nieuwkomers en werknemers. Dit komt overeen met de groepen die ook landelijk worden genoemd.

- Er is bij sommige partners onbekendheid over andere mogelijkheden dan de Sociale Dienst Drechtsteden voor hulp bij schuldhulpverlening. Deze conclusie is ook vermeld in de eindevaluatie van het Preventieplan.
- Communicatie en toegankelijkheid: er wordt weinig lokale zichtbaarheid ervaren over overige regelingen die ondersteunend kunnen zijn bij een situatie van schulden. Te denken valt aan bijzondere bijstand of aanvullende toeslagen.
- Samenwerking van huisartsen in de keten van schuldhulpverlening. Uit signalen van de huisartsen blijkt dat zij niet goed op de hoogte zijn waar naartoe te verwijzen bij schuldensituaties die onderliggend zijn aan fysieke klachten.
- Het signaal dat er mogelijk te weinig gebruik wordt gemaakt van het hulpaanbod bij de Vroeg erop af aanpak.
- Risico op te weinig vrijwilligers voor de inzet bij schuldhulpverlening.

Daarnaast zijn de signalen uit de jaarverslagen van Bureau Sociaal Raadslieden en Sophia Sociaal Team meegenomen voor wat betreft schulden en verwijzingen naar financieel adviseur en Sociale Dienst Drechtsteden. Hieruit blijkt dat er inwoners zijn met schulden die verwezen zijn naar de GR Sociaal of Sophia Sociaal Team. Ook blijkt dat vanwege inkomen men niet altijd in aanmerking komt voor de minimaregelingen. Of dat men geen gebruik maakt van de minimaregelingen. Alhoewel er niet geregistreerd is op een specifieke doelgroep is dit een signaal waaruit blijkt dat er hierdoor een risico bestaat op het maken van schulden.

Voor het bepalen van de doelen en doelgroepen is ook gebruik gemaakt van de in 2024 uitgevoerde MER. Uit de MER blijkt dat alle onderzochte huishoudtypen in Ambacht de maandbegroting rondkrijgen³. Bepaalde groepen die onderzocht zijn, hebben vanwege hun gezinssituatie, hoogte van het inkomen en leefomstandigheden wel een grotere kans op het krijgen van schulden.

De gegeven signalen en aandacht voor specifieke doelgroepen zijn daarom meegenomen bij het bepalen van de lokale subdoelen en activiteiten voor de komende 4 jaar, zoals vindbaarheid, toegankelijkheid, communicatie en bereik.

Leeswijzer

Inhoudelijk start dit beleidsplan met een korte uitleg over schulpverlening en relevante landelijke ontwikkelingen. Een uitgebreide algemene toelichting is opgenomen in de bijlagen. Vervolgens is het plan opgedeeld in vier onderwerpen, namelijk preventie, vroegsignalering, curatie en nazorg. Het plan wordt afgesloten met een korte weergave over de financiering, monitoring, verantwoording en evaluatie die ook samengevat in de bijlagen zijn opgenomen. Er zijn er zes bijlagen met uitgebreide toelichtingen en details. Bijlage 4 geeft een samenvatting van alle regionale indicatoren die in dit plan genoemd zijn. Bijlage 5 geeft weer welke lokale indicatoren worden gehanteerd. Bijlage 6 geeft een overzicht van de financiën bij het plan voor de GR Sociaal.

³ Het is realistisch ervan uit te gaan dat de inkomsten en uitgaven van een deel van de minimahuishoudens anders zijn dan de rekenvoorbeelden van de voorbeeldhuishoudens uit de MER.

2. Schuldhulpverlening, een korte uitleg

In het coalitieprogramma "Samen voor Ambacht" 2022-2026 is opgenomen dat wij een actieve aanpak en oplossing van de schuldenproblematiek voorstaan. Een aanpak die de mensen snel helpt, maar zeker ook niet mag afschrikken. We blijven op schuldhulpverlening inzetten en ontwikkelen een Vroeg erop af aanpak.

Schuldhulpverlening is het voorkomen, beheersbaar maken en oplossen van geldzorgen, financiële problemen en schulden. Het omvat alle activiteiten die gericht zijn op het voorkomen, tijdig signaleren en oplossen van (problematische) schulden. Iedere inwoner van de gemeente ouder dan 18 jaar kan gebruikmaken van schuldhulpverlening. Tot 18 jaar zijn de ouders verantwoordelijk en loopt eventuele hulp via de ouders.

Wettelijk kader

Het wettelijk kader van schuldhulpverlening is zoals eerder aangegeven de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). De Wgs is sinds 2012 van kracht en verplicht gemeenten regie te voeren en te zorgen voor integrale schuldhulpverlening waaronder nazorg. Dit houdt in dat er niet alleen aandacht moet zijn voor het oplossen of beheersbaar maken van de financiële problemen maar ook van de omstandigheden die hiermee verband houden. In 2021 is de Wgs uitgebreid met taken op het gebied van vroegsignalering. Het vroegtijdig signaleren en bereiken van inwoners met betalingsachterstanden dan wel (problematische) schulden is hiermee een wettelijke taak geworden voor gemeenten én vaste lastenpartners.⁴ Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 5 Vroegsignalering.

Verder geeft het *Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening (Bgs)* een nadere invulling van de wettelijke grondslagen voor gegevensverwerking door gemeenten.

Schuldhulpverlening bestaat grofweg uit drie onderdelen, te weten:

- (1) preventie en vroegsignalering
- (2) curatie
- (3) nazorg

Met *preventie*, *vroegsignalering* en *nazorg* wordt ingezet op het voorkomen van schulden en vroegtijdig bereiken van mensen die in een (problematische) schuldensituatie terechtkomen, het voorkomen van een terugval en het ontstaan van nieuwe schulden na hulp bij schulden. De onderdelen *preventie*, *vroegsignalering* en *nazorg* worden in hoofdstuk 4, 5 en 7 verder uitgewerkt.

Met *curatie* wordt bedoeld alle inspanningen gericht op het beheersbaar maken (stabiliteit) en/of het oplossen van problematische schuldenproblematiek. De Wgs is een kaderwet die richtlijnen biedt voor de toelating, weigering en beëindiging van schuldhulpverlening. Echter, de Wgs bepaalt niet de duur of de specifieke inhoud van de schuldhulpverleningstrajecten (curatie). Curatieve schuldhulpverlening wordt uitgevoerd

⁴ De vaste lastenpartners zijn energiemaatschappijen, drinkwaterleveranciers, zorgverzekeraars en verhuurders. [Voor gemeente Dordrecht: ook gemeentelijke belastingen]

volgens de richtlijnen en convenanten van de NVVK⁵ en is verweven met landelijke afspraken en aanpalende wetgeving zoals bijvoorbeeld de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp). Het verschilt daarmee van de inzet van flankerende ondersteuning zoals bijvoorbeeld geboden door vrijwillige schuldhulporganisaties en lokale wijkteams. De curatieve schuldhulpverlening is verder uitgewerkt in hoofdstuk 6.

In bijlage 1 is een uitgebreide uitleg over het wettelijk kader opgenomen. In bijlage 2 is volledig uitgewerkt wat de onderdelen *preventie*, *vroegsignalering*, *curatie* en *nazorg* precies betekenen, hoe dit zich tot elkaar verhoudt en hoe het schulphulpverleningsproces werkt.

⁵ De NVVK is de branchevereniging voor schuldhulpverlening, beschermingsbewind en sociaal bankieren.

3. Landelijke ontwikkelingen

Bestaanszekerheid en schuldenproblematiek

Bestaanszekerheid is een van de belangrijke maatschappelijke landelijke thema's, met aandacht vanuit politiek, media en gemeenten. Belangrijke stappen zijn gezet in wetgeving, waaronder aanpassingen aan de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (inclusief vroegsignalering).

Schuldenaanpak van het kabinet

Het huidige kabinet zet bestaanszekerheid centraal in het *Nationaal Programma Armoede en Schulden*. Dit programma bouwt voort op eerdere initiatieven zoals de Brede Schuldenaanpak en de *Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden* (AGAS). Het richt zich op preventie en snellere hulpverlening, met nadruk op inkomen, inkomenszekerheid en betaalbare voorzieningen. Het programma introduceert maatregelen zoals:

- Regulering van koop op afbetaling.
- Betere invordering en een integraal schuldenoverzicht.
- Verbeterde vroegsignalering en kwalitatieve schuldhelpverlening.

Realisaties en basisdienstverlening

Onder het vorige kabinet is de aflostermijn voor schulden verkort van 36 naar 18 maanden. Het *Actieplan Basisdienstverlening Schuldhelpverlening* streeft naar een uniform aanbod in alle gemeenten, met minimaal twintig basiselementen zoals maatwerk per doelgroep, begeleiding, nazorg en saneringskredieten. Hoewel sommige gemeenten, zoals de GR Sociaal, al vooruitlopen, is landelijke implementatie deels nog in ontwikkeling. Binnen dit beleidsplan is de invoering en uitwerking van de basisdienstverlening opgenomen bij de doelen van de GR Sociaal.

Toekomstige ontwikkelingen

Komende wetsvoorstellen richten zich op verdere verbeteringen, zoals:

- Het wetsvoorstel Schuldregelen (vaststellen reactietermijnen schuldeisers).
- Wet samenwerking keten derdenbeslag (beter bestaansminimum via gegevensuitwisseling).
- Evaluatie van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (vroegsignalering) en adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind in 2025. Daarnaast introduceert het wetsvoorstel *Proactieve dienstverlening SZW* een aanpak om niet-gebruik van uitkeringen en voorzieningen te verminderen door gericht contact met rechthebbenden.
- Dit zijn ontwikkelingen die regionaal samen met de gemeente wordt uitgewerkt.

Conclusie

De aanpak van bestaanszekerheid en schuldenproblematiek richt zich op preventie, uniformiteit en samenwerking tussen partijen. Er is voortgang geboekt, maar landelijke implementatie en verdere wetgeving zijn nodig om deze aanpak volledig te realiseren. De lokale beleidsdoelen sluiten aan bij de landelijke aanpak bestaanszekerheid.

4. Preventie

Wat is preventie?

Preventie is het voorkomen van financiële problemen door van tevoren in actie te komen, stress weg te nemen, mensen te coachen en de juiste vaardigheden aanreiken zodat zij zichzelf weer financieel zelfredzaam voelen.

Het is belangrijk om tijdig in te grijpen zodat voorkomen kan worden dat schulden ontstaan of groter worden. Vormen van preventie zijn het geven van voorlichting of budgetcursussen, het stimuleren van het gebruik van alle beschikbare inkomensvoorzieningen, het trainen van het netwerk in het herkennen van en vroegtijdig actief handelen bij geldzaken of geldzorgen.

Wat hebben we bereikt (terugblik naar de afgelopen 4 jaar)?

De afgelopen jaren is aanvullend op de regionale inzet, lokaal ingezet op:

1. **Geldfit** inzetten als instrument voor laagdrempelige hulp bij schulden. Er is meer dan voorheen lokaal gebruik gemaakt van de communicatie-uitingen die Geldfit biedt zodat inwoners meer bekend raken met Geldfit en schulden in het algemeen. De communicatie van Geldfit is gedeeld op onze lokale social media. Bij Geldfit kunnen inwoners laagdrempelig en anoniem hulp krijgen. Bij grotere schuldenproblematiek verwijst Geldfit naar de lokale partners en de financieel adviseur.
2. **Samenwerking** met maatschappelijke partners zoals Bureau Sociaal Raadsliden. Alhoewel het doel en inzet van Bureau Sociaal Raadsliden niet primair gericht is op schuldenproblematiek is uit de verantwoording zichtbaar dat schulden deel uitmaakt van de dienstverlening. Voornamelijk voor wat betreft verwijzing bij schulden en het wijzen op het gebruik van toeslagen en minimaregelingen. Bij zwaardere situaties wordt verwezen naar de Sociale Dienst of de financieel adviseur.
3. Het organiseren van een netwerkorganisatie zoals **Ambachts Verbond Vroegsignalering**. Binnen het Preventieplan is het Ambachts Verbond Vroegsignalering gestart. Inmiddels zijn ruim 40 partners bij het Verbond aangesloten. Aangesloten zijn onder meer Schuldhulpmaatje, financieel adviseur en Bureau Sociaal Raadsliden. In 2024 heeft er op het thema schulden een aparte themavorlichtingsbijeenkomst plaatsgevonden over schulden.
4. De inzet en structurele financiering van de **financieel adviseur** op het brede terrein van schuldhulpverlening. Doel van de inzet van de financieel adviseur is financiële problemen eerder te signaleren zodat inwoners sneller toegeleid kunnen worden naar passende hulp. De inzet van de financieel adviseur is de afgelopen jaren qua bekendheid vergroot. De financieel adviseur heeft spreekuur in de huiskamers van de wijk Banckertplein en Wielstaete voor voorlichting en advies over onder andere schulden. Hierdoor weten meer inwoners de weg te vinden naar hulp. Er ligt een nauwe samenwerking met de GR Sociaal voor verwijzing naar formele schuldhulpverlening. Er zijn afspraken gemaakt over de wettelijk verplichte Vroeg

erop af aanpak en over de telefonische benadering door de financieel adviseur wanneer er geen reactie komt op de brieven. Daarnaast is een huisbezoek als mogelijke extra stap ingezet. Doel hiervan was het bereik te vergroten.

5. Het verlenen van **subsidies** aan onder andere Schuldhulpmaatje en inzet op laagdrempelige hulp bij schulden. Schuldhulpmaatje is een partner die met vrijwilligers voornamelijk laagdrempelige hulp biedt bij schulden. Dit kan variëren tot het op orde brengen van administratie of informatie. De inzet van Schuldhulpmaatje leidt ertoe dat inwoners bij lichte hulp laagdrempelig hulp geboden kan worden. Bij zwaardere problematiek wordt verwezen naar de financieel adviseur of de Sociale Dienst.
6. Implementatie van de **Vroeg erop af werkwijze** met aanvullend het instellen van een huisbezoek. De werkwijze van de aanpak is geëvalueerd en verbeterd.
7. **Aangaan overeenkomst NVVK**, met het aangaan van een convenant zijn met de NVVK afspraken gemaakt. Het convenant regelt dat de ook gemeente in haar rol als schuldeiser snel meewerkt aan schuldregelingen. Dit heeft het voordeel dat bij een schuldsaneringen de schulden van een inwoner bij een gemeente meegenomen worden zodat de schuldsanering beter tot stand kan komen.

Deze activiteiten worden met dit plan de komende 4 jaar onverkort voortgezet.

Lokale cijfers Hendrik-Ido-Ambacht

Slagingspercentages

Stabilisatietraject

	2022	2023	2024
Hendrik-Ido-Ambacht	93%	100%	100 %

De stabilisatiefase is de periode voordat wordt gestart met de minnelijke schuldregeling

Schuldregelen

	2022	2023	2024
Hendrik-Ido-Ambacht	100%	100%	100 %

Dit zijn alle minnelijke schuldregelingen die zijn behandeld en geslaagd

Meldingen

	2022	2023	2024
Hendrik-Ido-Ambacht	57	54	69

Gestarte trajecten

	2022	2023	2024
Hendrik-Ido-Ambacht	58	62	70

excl. nazorg

Lopende trajecten

	2022	2023	2024
Hendrik-Ido-Ambacht	56	54	80

Aantallen bewindvoering

Aanmeldingen

	2022	2023	2024
Hendrik-Ido-Ambacht	2	4	4

Lopende trajecten

	2022	2023	2024
Hendrik-Ido-Ambacht	8	6	9

Uit de cijfers blijkt dat er een lichte toename is voor het vragen van hulp bij schulden. Dit geeft aan dat we inwoners met schuld beter bereiken.

Vroeg erop af

De onderstaande cijfers geven een overzicht van het aantal meldingen van de Vroeg erop af aanpak vanuit de aangesloten partners. In deze cijfers is meegenomen het aantal herhaalmeldingen. Binnen deze meldingen wordt een deel al opgelost nog voordat de gemeente met de melding aan de slag gaat. Het gaat dan om kleine betaalachterstanden die snel worden ingelost. Dit heeft te maken met de meldtermijnen in het systeem.

Aantal (niet unieke) signalen per maand

Signalen per maand inclusief recidive	Vroegsignalen per maand 2023	Vroegsignalen per maand 2024
59	56	66

Er is een lichte toename in het aantal meldingen. Dit geeft aan dat het aantal schulden van inwoners bij vaste lastenpartners heel licht stijgt.

Uit de landelijke cijfers van Divosa blijkt dat er deze toename vooral wordt veroorzaakt door schulden bij de zorgverzekeraars. Dit is een landelijke tendens (ruim 11 % meer ten opzichte van 2024).

Wat willen we bereiken de komende 4 jaar?

Wij leggen bij onze doelen de komende 4 jaar, naast de uitkomsten uit de participatieronde, een relatie met de uitkomsten van de MER die in 2024 is uitgevoerd. In de MER worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- **Stimuleer goed financieel beheer** door cursussen of begeleiding te organiseren voor de huishoudens die dit nodig hebben.
- **Verminder niet-gebruik regelingen**, bijvoorbeeld door gerichte communicatie te stimuleren met hulp van verschillende lokale organisaties. En zorg voor eenvoudige procedures met betrekking tot toekenning, bijvoorbeeld door aanvragen te combineren. Het niet-gebruik is vooral groot onder werkenden. Dat versterkt de armoedeval.
- **Onderzoek de mogelijkheid om sociale participatie voor volwassenen te vergoeden.** Voor volwassenen kent de gemeente Sociale Dienst Drechtsteden geen tegemoetkoming voor sportieve of culturele activiteiten. Sociale participatie voor volwassenen is belangrijk. Sociale uitsluiting kan zo worden tegengegaan, wat de kansen op de arbeidsmarkt zou kunnen vergroten.
- **Stimuleer (echt)paren met oudere kinderen bij het verhogen van hun inkomen** door inkomensondersteunende regelingen voor gezinnen met (oudere) kinderen actief onder de aandacht te brengen. En het begeleiden naar werk van tenminste één van beide partners een belangrijke stap op weg uit de armoede.
- **Maak een gedegen afweging tussen een goed uitvoerbaar minimabeleid en het voorkómen van een armoedeval.** Door regelingen getrapt af te bouwen kunnen soms armoedevallen voorkomen worden. Echter, een dergelijke constructie is voor de uitvoering vaak ingewikkelder en voor inwoners niet altijd gemakkelijk te begrijpen. Dit laatste kan leiden tot niet-gebruik, en juist bij een ruimhartige regeling als het SMS-Kinderfonds is het voorkómen van niet-gebruik van belang.

Ook de aanbevelingen vanuit de eindevaluatie van het Preventieplan zijn meegenomen. Deze zijn:

- De werkprocedure Vroeg erop af verbeteren
- De doelgroep nieuwkomers is een groeiende groep met schulden. Samenwerking met Vluchtelingenwerk is van belang om de groep beter te ondersteunen bij schulden bij nieuwkomers
- Verbetering aansluiting bij de lokale situatie van Geldfit

Deze aanbevelingen en signalen zijn vertaald naar lokale doelen voor de komende jaren zoals opgenomen in Hoofdstuk 1.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uit de participatieronde, de MER en de aanbevelingen uit de eindevaluatie Preventieplan blijkt dat er een aantal groepen zijn waar het risico op schulden groter is. Dit zijn de volgende doelgroepen:

- jeugd/jongeren;
- alleenstaande gescheiden vrouwen;
- nieuwkomers;
- werknemers.

Wij willen daarom de komende jaren bij een aantal maatregelen extra inzetten op deze doelgroepen.

A. Goed financieel beheer stimuleren door cursussen, begeleiding of voorlichting te organiseren voor alle inwoners en voor de huishoudens/doelgroepen die dit extra nodig hebben.

Jongeren

We willen schulden bij jongeren voorkomen en verminderen. Ze moeten zich financiële vaardigheden kunnen aanleren en de kansen op geldproblemen moeten kleiner worden.

Wij gaan samen met maatschappelijke partners en het jongerenwerk extra communicatie inzetten en preventief voorlichting geven op het middelbaar onderwijs. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van het rapport van Verwey-Jonker Instituut "de werkzame elementen bij jongereninterventies gericht op het voorkomen van (mogelijke) betalingsachterstand bij jongeren"

Geldfit heeft een uitgebreide website over schulden. Een van de thema's is jongeren en schulden. <https://geldfit.nl/category/18-jaar-worden/>. Deze website is nog niet altijd bij iedereen bekend. Ook de mogelijkheden van concrete hulp kan via Geldfit worden geboden.

Wij gaan de communicatie via onder andere social media intensiveren door meer gebruik maken van de mogelijkheden die Geldfit biedt voor jongeren.

Voor de doelgroep nieuwkomers zal in samenwerking met Vluchtelingenwerk bekeken worden of er specifieke cursussen of begeleiding met betrekking tot schulden en de lokale hulpverlening nodig is.

Werknemers

Een meerderheid van de werkgevers heeft regelmatig te maken met personeel met financiële problemen of schulden. Werknemers met zorgen over financiën en schulden hebben veelal last van stress, concentratieverlies, verminderd functioneren en dit kan leiden tot verzuim. Voor bijna de helft van de huishoudens met geregistreerde problematische schulden is inkomen uit loondienst de belangrijkste inkomstenbron. Er is dus een grote kans dat er ook bij een bedrijf mensen werken met geldzorgen. Een werkgever kan deze werknemers ondersteunen.

Wij onderzoeken in samenwerking met de afdeling Economie en de ondernemers in Hendrik-Ido-Ambacht of de inzet van het project "Geldzorgen op de werkvloer"⁶ of een andere vorm van informatie aan werkgevers over schulden bij werknemers nuttig is. Allereerst zal een informatiebijeenkomst voor werkgevers in Hendrik-Ido-Ambacht worden georganiseerd om te peilen of er een behoefte ligt bij werkgevers. Vervolgens zal in samenspraak met de financieel adviseur worden onderzocht of en zo ja hoe en op welke manier de financieel adviseur als 1^e aanspreekpunt en lokaal loket ingezet kan worden.

B. Verminderen niet-gebruik regelingen door gerichte communicatie in te zetten met hulp van verschillende lokale organisaties en huisartsen en mogelijkheden van Geldfit

C. Vergroten van de toegankelijkheid schuldhulpverlening door middel van extra communicatie en inzet financieel adviseur.

Vanuit de Commissie WOS is de wens voor een "minimakrant"⁷ aangegeven. Verwezen is naar een gratis jaarabonnement op krant met een overzicht aan regelingen waar inwoners gebruik van kunnen maken, gefinancierd en op initiatief van een uitgever.

Wij willen vooral lokaal inzetten op het verminderen van niet gebruik van (minima) regelingen en het vergroten van toegankelijkheid van schuldhulpverlening. Dit gaan wij doen door meer lokale communicatie over de lokale en regionale regelingen en mogelijkheden te bieden. Communicatie is een middel om het gebruik van minimaregelingen (wat bijdraagt aan het voorkomen van schulden) te stimuleren. Daarnaast is het een middel om de toegankelijkheid naar schuldhulpverlening te vergroten. We gaan hierbij gebruik maken van onder meer een stresssensitieve benadering. We houden in onze communicatie rekening met specifieke kenmerken van een doelgroep.

Wij gaan meer lokale communicatie inzetten, waarbij de tone of voice op de doelgroep wordt afgestemd, om het niet gebruik van regelingen en het vergroten van de toegankelijkheid voor hulp bij schulden te vergroten.

Overige kwetsbare doelgroepen

Alleenstaande gescheiden vrouwen⁸

Vrouwen zijn na een echtscheiding vaak aangewezen op een uitkering. Gemiddeld is het armoederisico en daarmee het hebben van schulden van gescheiden vrouwen daarom groter dan van gescheiden mannen. Ook hebben vrouwen te maken met koopkrachtverlies, terwijl mannen er bij een scheiding op vooruit gaan.

⁶ Geldzorgen op de werkvloer is een project voor werkgevers om hen bewust te maken van geldzorgen bij hun werknemers.

⁷ Vergelijkbaar met de krant die in Arnhem is uitgegeven <https://www.gelderlander.nl/arnhem/honderden-inwoners-met-laag-inkomen-krijgen-een-jaar-lang-gratis-de-krant-je-wil-mee-kunnen-praten-a8f84039/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

⁸ Bron: onderzoek Centraal Bureau voor de Statistiek

Nieuwkomers

Veel statushouders en gezinsherenigers zijn niet of onvoldoende financieel zelfredzaam. Gemeenten zetten vooral in op huisvesting, taalverwerving, gezondheidsbevordering, scholing en arbeidstoeleiding. Wanneer de maatschappelijke begeleiding van Vluchtelingenwerk na vijftien maanden stopt, neemt het risico op financiële problematiek toe.

Wij gaan bij communicatie en door middel van de inzet van de financieel adviseur en Vluchtelingenwerk over schuldhulpverlening, ook extra aandacht besteden aan de bovengenoemde (kwetsbare) doelgroepen alleenstaande gescheiden vrouwen en nieuwkomers. Dit in samenspraak met Vluchtelingenwerk, relatieloket en Sophia Sociaal Team.

D. Versterken/intensiveren van de samenwerking en integraliteit met lokale ketenpartners/maatschappelijke partners

Huisartsen

Geldstress kan leiden tot lichamelijke klachten. Om van deze klachten af te komen gaan mensen vaak naar de huisarts. Maar de huisarts kan de klachten niet volledig oplossen zolang de oorzaak niet wordt aangepakt. **Een goede samenwerking levert op de langere termijn een win-winsituatie op voor de huisarts, de gemeente én de mensen om wie het gaat.** Mensen die schulden hebben schamen zich daar vaak voor. Om hen te ondersteunen de stap te zetten naar schuldhulpverlening is het belangrijk dat met de huisartsen afspraken worden gemaakt maken over hoe zij patiënten warm kunnen doorverwijzen.

Wij gaan de samenwerking op het gebied van schuldhulpverlening met huisartsen vergroten door samen met de huisartsen te kijken hoe er een betere verwijzing kan plaatsvinden naar de mogelijkheden van schuldhulpverlening in de gemeente.

Geldfit

Geldfit is een landelijke laagdrempelige informatiebron voor tips en informatie over geld voor zowel de doelgroep 18- als 18+. Inwoners krijgen een passend advies of zij brengen inwoners in contact met iemand die met hen meedenkt. Dat kan ook lokaal. Geldfit is gratis te gebruiken voor iedereen, zeer laagdrempelig, toegankelijk en kan anoniem. Dat betekent dat Geldfit bij gevoelens van schaamte over schulden een uitermate goed instrument is om in te zetten. Geldfit is een instrument wat al enkele jaren voor alle gemeenten in de Drechtsteden wordt ingezet. Wij zien dat de bekendheid van Geldfit en de mogelijkheden van Geldfit bij inwoners beter kan.

Wij gaan gebruik maken van de communicatie en mogelijkheden die Geldfit biedt om inwoners meer te bereiken.

E. Onderzoeken van de mogelijkheid om sociale participatie voor volwassenen te vergoeden. Voor volwassenen kent de gemeente geen tegemoetkoming voor sportieve of culturele activiteiten. Sociale participatie voor volwassenen is belangrijk. Sociale uitsluiting en het voorkomen van schulden kan zo worden tegengegaan.

SMS Kinderfonds 18+

Geld voor school, muziek en sport: In Hendrik-Ido-Ambacht is het SMS-Kinderfonds er voor kinderen van 4 tot en met 17 jaar. Voor gezinnen met kinderen ouder dan 18 zijn er in Hendrik-Ido-Ambacht geen financiële mogelijkheden. Inwoners die moeilijk rondkomen, bezuinigen vaak op kosten voor sport en cultuur. Wij krijgen signalen vanuit de sportverenigingen dat mensen graag willen sporten of muziek maken, maar dat de kosten hiervoor toch een drempel zijn. Daarnaast is vanuit de MER de aanbeveling om te onderzoeken wat de **mogelijkheden zijn om sociale participatie voor volwassenen te vergoeden**. Daarnaast past dit bij het gedachtegoed van de eerste Cultuurnota waar het sociaal domein en cultuur meer aan elkaar zijn verbonden.

Wij gaan de mogelijkheden om een "18+ SMS Kinderfonds" te ontwikkelen onderzoeken.

Inzet en bereik GR Sociaal

De GR Sociaal draagt naast de lokale inzet ook op regionaal niveau bij aan preventie. Dit doen we als volgt.

Lokale Samenwerking

We werken samen met de lokale keten van partners als de wijkteams, vrijwilligersorganisaties etc. Er worden ketenpartnerbijeenkomsten georganiseerd, voorlichtingen gegeven, deelgenomen aan lokale samenwerkingsoverleggen met partners en we zijn regelmatig aanwezig op locatie in de gemeente. We delen kennis maar zorgen ook voor goede afstemming rondom individuele inwoners met vragen. Informatie over het voorkomen en hulp bij schulden is voor partners en inwoners beschikbaar via een speciale website <https://samenbeginhier.nl>.

Budgetcursus, budgetbeheer en Sociaal Leenfonds

Voor inwoners die hulp nodig hebben bij het budgetteren of de administratie bieden we een gratis budgetcursus aan in samenwerking met het Da Vinci college. Deze cursus kan door alle inwoners die hier hulp bij nodig hebben uit de Drechtsteden gevolgd worden (ook digitaal). Daarnaast bieden we ook hulp aan bij het ordenen van de administratie door inzet van het A-team.

Voor inwoners met kans op of kleine schulden en behoefte aan ondersteuning bij het huishoudboekje wordt er preventief budgetbeheer aangeboden waarbij de inwoner geholpen wordt bij de betaling van de vaste lasten en (grotere) financiële problemen voorkomen worden.

Om kleine schulden snel af te kunnen betalen en ervoor te zorgen dat deze niet uitgroeien tot problematische schulden is er in samenwerking met Stichting Urgente Noden Drechtsteden (SUND) een 'Sociaal Leenfonds' opgericht. Via dit fonds hebben hulpverleners de mogelijkheid om een renteloze lening aan te vragen voor hun cliënten (tot een maximumbedrag van € 2.500) om openstaande rekeningen of betalingsachterstanden te betalen. Sinds de start van het Sociaal Leenfonds op 1 april 2022 zijn er in tot eind 2023 42 leningen verstrekt.

Samenwerking met landelijke partners

Op het SamenWerkplein werken we actief samen met landelijke (en regionale) partners als de Belastingdienst & Dienst Toeslagen, Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), de Sociale Verzekeringsbank (SVB), het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de bibliotheek en Vluchtelingenwerk Nederland. Doorgaans zijn deze partijen enkel digitaal, telefonisch of bij enkele landelijk verspreide locaties te bereiken. Regionaal is er met het SamenWerkplein echter een fysiek punt georganiseerd waar al deze partijen samenkomen op één plek en inwoners laagdrempelig hulp, informatie en advies krijgen. Doordat alle partijen bij elkaar zitten kan er fysiek snel geschakeld worden en integraal worden samengewerkt. Dit initiatief is uniek in Nederland in deze vorm en is ook één van de praktijkinitiatieven van het Overheidsbreed Loket van het landelijk programma Werk aan Uitvoering (WAU) van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten WAU is echter een overheidsbreed programma waarbij diverse ministeries, publieke uitvoerders en medeoverheden betrokken zijn.

Nieuwe initiatieven/activiteiten

De GR Sociaal draagt naast bovenstaande inzet voor de komende jaren ook via nieuwe initiatieven/activiteiten bij aan preventie. De landelijk in ontwikkeling zijnde wetgeving rondom proactieve dienstverlening biedt ook mooie kansen op het gebied van preventie. We gaan met behulp van deze wetgeving de verdere mogelijkheden onderzoeken voor bijvoorbeeld gegevensuitwisseling met de Belastingdienst met betrekking tot niet-gebruik van toeslagen en het ambtshalve verstrekken van regelingen.

We gaan daarnaast steviger inzetten op life-events of overgangsmomenten in onze dienstverlening voor inwoners die bij ons bekend zijn (met bv. een uitkering of lopend schuldhulpverleningstraject), zodat we hier vroegtijdig op kunnen adviseren, maar ook de juiste ondersteuning op kunnen inzetten. Voorbeelden zijn (niet limitatief):

- Inwoners die op korte termijn een AOW-uitkering zullen ontvangen uitnodigen voor een gesprek om uitleg over de wijziging te geven en de gevolgen voor het inkomen toe te lichten. Tevens wordt gecontroleerd of er aanvulling op de AOW nodig is. Als dat het geval is wordt dit op het SamenWerkplein samen met de SVB in gang gezet.
- Inwoners die (parttime) aan het werk gaan vanuit een bijstandsuitkering: extra toelichting geven op de gevolgen voor het inkomen, hoe het loon verrekend wordt en wat dit betekent voor de uitkering, waar rekening mee moet worden gehouden eventueel bij de toeslagen etc.
- Inwoners met een uitkering waarvan het jongste kind 18 / 21 / 27 jaar wordt om hen zodoende te informeren over de effecten hiervan voor o.a. de uitkering, toeslagen etc.

5. Vroegsignalering

Wat is vroegsignalering?

Vroegsignalering is het vroegtijdig signaleren van financiële problemen en het aanbieden van hulp hierbij. Vroegsignalering is dé manier om te voorkomen dat betalingsachterstanden verder oplopen en zich ontwikkelen tot (problematische) schulden. Door vroegsignalering krijgen inwoners weer perspectief op hun geldzaken en schulden.

Per 1 januari 2021 is de Wgs gewijzigd en is vroegsignalering een wettelijke taak voor gemeenten geworden. Vaste lastenpartners, zoals zorgverzekeraars, energie- en drinkwaterbedrijven en woningcorporaties, zijn wettelijk verplicht om signalen van beginnende schulden te delen met gemeenten ook moeten zij voordat de signalen gedeeld worden zelf actie hebben ondernomen richting de inwoners. Op basis van deze signalen moeten de gemeenten inwoners met betalingsachterstanden benaderen en hulp aanbieden.

Gemeenten en GR Sociaal nemen voor wat betreft vroegsignalering een proactieve rol in door direct contact op te nemen met inwoners zodra signalen van financiële problemen worden opgemerkt. Volgens de Wgs mag er maximaal 4 weken zitten tussen het moment waarop een inwoner aangeeft met de gemeente in gesprek te willen en het daadwerkelijke gesprek.

Met de GR Sociaal zijn afspraken gemaakt over het melden van schulden bij de gemeente door de GR Sociaal (in een matchingsysteem) en afspraken over wie inwoners met schulden benadert. De signalen die worden opgepakt door de GR Sociaal betreffen signalen van inwoners die bekend zijn bij schuldhelpverlening (lopend traject of korter dan 1 jaar geleden een traject afgesloten) of inwoners die op moment van het signaal een participatiewet uitkering ontvangen.

De signalen van inwoners die niet bekend zijn bij de GR Sociaal, worden opgepakt door gemeenten. Als deze inwoners een betalingsachterstand hebben lager dan €500,-, verstuurt de GR Sociaal namens de gemeente een brief met een lokaal hulpaanbod aan deze inwoner. Voor betalingsachterstanden hoger dan € 500,- stuurt het Sophia Sociaal team een brief.

Wat hebben we bereikt (terugblik naar de afgelopen 4 jaar)?

In 2023 is een nieuw onderdeel aan het proces toegevoegd in de vorm van de mogelijkheid om, naast een brief en telefonisch contact, een huisbezoek af te leggen. Uit de beschikbare cijfers blijkt dat een lichte toename is van schuldensituaties. Wel blijkt dat het versturen van brieven, de mogelijkheid van telefonisch contact en het afleggen van een huisbezoek niet leidt tot het effect dat meer mensen met schulden worden bereikt en geholpen. Deze trend is landelijk en is ook geconstateerd vanuit Divosa.

Wat willen we bereiken de komende 4 jaar?

Wij zien dat de huidige werkwijze met het verzenden van alleen de brieven en ondanks toevoegen van de mogelijkheid tot een huisbezoek bij de Vroeg erop af aanpak niet tot het resultaat leidt wat ermee wordt beoogd, namelijk meer gebruik van de mogelijkheden tot hulp. Dit komt voornamelijk dat mensen met schulden brieven/post niet meer openen uit

angst voor aanmaningen op hun schulden. Wij willen daarom met de regio Drechtsteden en Divosa onderzoeken welke andere mogelijkheden er zijn om de huidige werkwijze te optimaliseren en daardoor het bereik te vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen?

F. Het bereik van de Vroeg erop af aanpak vergroten

Uit de cijfers van de afgelopen jaren blijkt dat het bereik van inwoners via de huidige werkwijze niet substantieel is vergroot. Het bereik blijft 8 %. Wij gaan daarom in samenspraak met de Drechtsteden, Divosa en het Sophia Sociaal Team kijken welke andere mogelijkheden er zijn om het bereik te vergroten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het verbeterplan van Divosa. We starten als 1e stap met een extra 1e telefonische benadering voordat de brieven worden verzonden zodra er een melding plaats vindt. Dit vindt plaats op basis van een stress-sensitieve gespreksvoering. De eerste resultaten bij een omliggende gemeente die al is gestart, zijn veelbelovend. De lokale uitvoering van de Vroeg erop af aanpak vindt plaats via het Sophia Sociaal Team en de inzet van de financieel adviseur.

Wij gaan het bereik van de Vroeg erop af aanpak vergroten.

De huidige Vroeg erop af aanpak en de samenwerking met de GR Sociaal zal worden voortgezet.

De GR Sociaal draagt naast de lokale inzet ook op regionaal niveau bij aan vroegsignalering. Dit doen ze als volgt.

Betalingsachterstanden

De GR Sociaal voert een deel van de vroegsignalering uit en pakt de signalen op van bijstandsgerechtigden en inwoners die recent een schuldhulpverleningstraject gevolgd hebben. Het lokale wijkteam in de gemeenten pakt de andere signalen op.

Bestaanszekerheidsgesprek

Een ander instrument dat ingezet wordt is het brede bestaanszekerheidsgesprek. Daarbij wordt ook gekeken naar de achtergrond van de problemen. Er is onder andere aandacht voor mentale problemen, het kunnen rondkomen met weinig middelen, eventuele verslavingsproblematiek etc. Vanuit de gezamenlijkheid verbinden we hierop met het wijkteam (welke ondersteuning kunnen zij bieden bij dit soort problemen) en met de Wmo voor bijvoorbeeld begeleiding. We besteden hier meer aandacht aan en wijzen actief door.

Nieuwe initiatieven/activiteiten

In de komende planperiode onderzoeken we of en hoe we de bestaanszekerheidsgesprekken kunnen uitbreiden naar alle inwoners die bij schuldhulpverlening bekend zijn en deze kunnen integreren met de gesprekken die bij melding schuldhulpverlening gevoerd worden (onafhankelijk van of inwoners ook een uitkering hebben). Met gemeenten bespreken we de wensen en mogelijkheden voor deze gesprekken voor inwoners zonder uitkering of bekendheid bij schuldhulpverlening (bijvoorbeeld werkende armen).

Ook gaan we inzetten op integraler aanpakken van vroegsignalering door de uitvoering binnen de verschillende opgaven van de GR Sociaal, zoals Ontwikkelen naar Werk en Zorgen voor Ondersteuning, aan elkaar te verbinden. Daarmee bedoelen we dat we ook binnen de andere opgaven expliciet aandacht besteden aan eventuele financiële problematiek en het herkennen van de signalen. Op dit laatste gaan we medewerkers extra trainen en gaat Schuldhulpverlening op afgesproken tijden aansluiten bij deze opgaven, zodat er aandacht voor blijft, kennis gedeeld wordt en er direct gespard kan worden over casussen of andere vragen. Vervolgens zorgen we voor een warme verbinding met Schuldhulpverlening, zodat zij snel kunnen handelen op de hulpvragen die er zijn.

6. Curatie

Het woord curatie zegt het eigenlijk al: curatie is genezen. Curatieve schuldhulpverlening is gericht op het stabiliseren en oplossen van schuldenproblematiek met als doel inwoners met (problematische) schulden te helpen aan een duurzame schuldevrije toekomst. Met problematische schulden wordt de situatie bedoeld waarin te voorzien is dat iemand de schulden niet zal kunnen blijven afbetalen of is gestopt met afbetalen.⁹ In ieder geval de situatie waarin niet binnen 36 maanden alle openstaande vorderingen betaald kunnen worden (met een betalingsregeling). Om zorg te dragen voor een duurzame schuldevrije toekomst is er niet alleen oog voor de schulden zelf maar ook voor de omstandigheden die hiermee verband te houden. Dit betekent dat er nauw samengewerkt wordt met de keten van hulpverlening en het netwerk van de inwoner. Schulden staan zoals eerder aangegeven immers zelden op zichzelf en vragen een integrale aanpak waaraan een ieder vanuit zijn of haar expertise een bijdrage levert. Curatieve schuldhulpverlening bevat een breed palet aan mogelijkheden en wordt uitgevoerd aan de hand van de wettelijke kaders van de Wgs en de landelijke richtlijnen van de NVVK. Meer informatie over de kaders en landelijke richtlijnen is opgenomen in bijlage 3. De landelijke ontwikkelingen zoals de basisdienstverlening en de invoering van een integraal schuldenoverzicht zijn verwerkt in de paragraaf ‘wat streven we na voor de komende 4 jaar’.

Uitvoering en proces

Iedere inwoner die hulp wil bij zijn of haar schulden of in een financiële crisissituatie¹⁰ zit kan zich aanmelden bij de GR Sociaal voor schuldhulpverlening. Dit kan digitaal, persoonlijk of telefonisch. Ook partners vanuit de keten kunnen inwoners aanmelden, zoals beschermingsbewindvoerders, vrijwilligers of medewerkers van het wijkteam. Na de melding worden inwoners uitgenodigd voor een eerste gesprek waar de hulpvraag wordt vastgesteld en wordt gestart met het schuldhulpverleningstraject. Een schuldhulpverleningstraject kan afhankelijk van de hulpvraag meerdere uitkomsten hebben. Zo kan het zijn dat:

- iemand alleen advies nodig heeft;
- er behoefte is aan het samentreffen van betalingsregelingen;
- de situatie zo problematisch is dat er een schuldregeling nodig is waarbij de schulden worden afgelost voor een overeengekomen bedrag mét kwijtschelding.

Ook lokale partijen kunnen betrokken zijn bij en tijdens het curatieve gedeelte. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan het wijkteam en lokale vrijwilligersorganisaties waaronder Schuldhulpmaatje of Humanitas. De aanpak van deze partijen is een aanvulling op de professionele schuldhulpverlening of kan professionele schuldhulpverlening voorkomen (zie onder preventie). Als er sprake is van professionele schuldhulpverlening, kan de hulp van deze partijen een goede aanvulling zijn. Zij kunnen de hulpvrager blijven ondersteunen tijdens het traject. Uitgebreide informatie over het schuldhulpverleningsproces is te vinden in bijlage 2.

Wat hebben we bereikt (terugblik naar de afgelopen 4 jaar)?

Het vorige beleidsplan ‘SamenWerken aan perspectief’ richtte zich op het voorkomen, beheersbaar maken en oplossen van financiële problemen en schulden in combinatie met de omstandigheden die hiermee samenhangen. Het plan was tot stand gekomen in de coronatijd

waarbij de verwachting was dat de armoede- en schuldenproblematiek in Nederland enorm zou toenemen en dat er zelfs sprake zou zijn van een boeggolf van hulpvragen voor schuldhelpverlening. De verwachte boeggolf is uitgebleven maar wel werd Nederland kort na afloop van de coronacrisis geconfronteerd met een nieuwe crisissituatie, namelijk de energiecrisis. Deze zorgde opnieuw voor extra onzekerheid of inwoners nog wel konden rondkomen. En heeft ervoor gezorgd dat veel huishoudens in de financiële problemen kwamen door onder andere de immens hoge prijzen van energie en gas en de inflatie, waardoor boodschappen en andere kosten van het dagelijks leven steeds duurder werden. Daarnaast heeft ook de steeds verder toenemende complexiteit van wet- en regelgeving, voorzieningen en regelingen zeker niet geholpen bij het voorkomen en groeien van financiële problemen. In het vorige plan was een viertal speerpunten opgesteld waar goede resultaten op bereikt zijn, te weten

- Inwoners eerder en beter bereiken;
- Zorgen voor een makkelijk en laagdrempelig schuldhelpverleningsproces;
- Het wegnemen van obstakels voor bestaanszekerheid;
- Stabiliteit bieden en bevorderen.

Inwoners eerder en beter bereiken

Het bereik van het aantal inwoners met (problematische) schulden is in de afgelopen jaren toegenomen. Dit vertaalt zich in een toename van het aantal gestarte schuldhelpverleningstrajecten in de afgelopen jaren. Het aantal gestarte schuldhelpverleningstrajecten is gestegen van 1.079 in 2020 naar 1.459 in 2023. Gezien het feit dat het aantal mensen dat zich meldt voor schuldhelpverlening flink lager is dan het aantal mensen met problematische schulden is dit een zeer positieve ontwikkeling. Ter illustratie landelijk hebben circa 730.000 huishoudens problematische schulden en melden een kleine 80.000 mensen zich bij schuldhelpverlening. Daarnaast is ook de gemiddelde schuld van inwoners in een schuldhelpverleningstraject in de Drechtsteden fors gedaald van een gemiddelde schuld van € 57.154 in 2020 naar € 36.019 in 2023. Zowel de stijging van het aantal trajecten als de daling van de gemiddelde schuld zijn goede indicaties dat we inwoners eerder weten te bereiken (en daardoor minder hoge schulden hebben).

De inzet om meer mensen met (problematische) schulden eerder en beter te bereiken via vroegsignalering door middel van het outreachend benaderen van inwoners met betalingsachterstanden en het inzetten van communicatiecampagnes met informatie door het Rijk en de GR Sociaal heeft effect gehad op het bereik. Dit geldt ook voor de nieuw opgezette samenwerking in gemeentegerichte teams onder één integrale opgave Bestaanszekerheid, en de intensivering van samenwerking met o.a. partners als het wijkteam door bijvoorbeeld het uitbreiden van werken op locatie. Schuldhelpverleners nemen deel aan lokale overleggen, hebben veel contact met partners en collega's binnen de opgave waar wordt samengewerkt vanuit inkomen, minimaregelingen en invordering.

⁹ Definitie 'problematische schuld' van de NVVK (pag 22).

¹⁰ Onder crisis wordt verstaan: een dreigende woningonttruiming, afsluiting van gas- elektriciteit of water (pag. 22).

Voor ondernemers bieden we inmiddels specifieke hulp. We hebben voor ondernemers een samenwerking met het Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ).¹¹ We zorgen voor een warme overdracht en het helpt dat RBZ fysiek op het SamenWerkplein aanwezig is. Voor ex-ondernemers bieden we ook hulp bij het afronden van de boekhouding.

Zorgen voor een makkelijk en laagdrempelig schuldhulpverleningsproces

Het schuldhulpverleningsproces is vereenvoudigd door aansluiting bij en inzet van landelijke innovaties als Collectief Schuldregelen en het Schuldenknooppunt. Door inzet van collectief schuldregelen gaan schuldeisers bij voorbaat akkoord met voorstellen wat bijdraagt aan kortere doorlooptijden. Hetzelfde geldt voor het Schuldenknooppunt, wat voorziet in snellere communicatie en uitwisseling met schuldeisers. Aandachtspunt hierbij is dat nog niet alle schuldeisers landelijk zijn aangehaakt. Verder zijn er stappen gezet in het verbeteren van de samenwerking met externe schuldenbewindvoerders door het invoeren van een structureel overleg voor de samenwerking met schuldhulpverlening en de uitvoering van adviesrecht bij schuldenbewind. Qua resultaten scoren we hoog op het slagingspercentage van onze trajecten: van 73% in 2020 naar 94% in 2023 bij de stabilisatietrajecten en 96% bij de schuldregelingstrajecten. Ook de wachttijd is flink verbeterd door onze aanpassingen: van 77% binnen 10 werkdagen na melding uitgenodigd naar 91% in 2023.

Het wegnemen van obstakels voor bestaanszekerheid

De dienstverlening is stress-sensitief ingericht en alle medewerkers zijn hierin geschoold. Hierin zijn we landelijk één van de koplopers en is er zelfs een handleiding ontwikkeld voor andere gemeenten. Het vermogen van inwoners om zelf zaken te kunnen doen is de basis voor het maatwerk dat wordt geboden bij de ondersteuning en het oplossen van schulden. Bij inwoners met een bijstandsuitkering én problematische schulden kan schuldhulpverlening verplicht worden gesteld. Schuldenproblematiek is een belangrijke belemmering voor participeren of het deelnemen aan het arbeidsproces. Door de schuldhulpverlening bij inwoners met een uitkering verplicht te stellen, proberen we inwoners te laten inzien dat het oplossen van de schulden echt noodzakelijk is voor hun bestaanszekerheid en toekomstperspectief.

Stabiliteit bieden en bevorderen

Om sneller toekomstperspectief te bieden en te zorgen dat inwoners niet langdurig belemmerd worden hebben we de duur van de BKR-registratie van een schuldregeling verkort van 3 jaar naar 6 maanden. Een BKR-registratie kan een belemmering zijn om weer bepaalde financiële keuzes te kunnen maken. Zo kan de BKR-registratie invloed hebben op het afsluiten van een telefoonabonnement of het kopen van een huis. Het verkorten van de BKR-registratie wordt slechts door enkele gemeenten toegepast waardoor we één van de koplopers zijn met dit initiatief. Momenteel is dit landelijk onderwerp van gesprek waarbij de insteek is dat elke gemeente dit gaat toepassen.

Tevens is de afgelopen vier jaar de publieke uitvoering van schuldenbewind door de GR Sociaal bestendigd en onderdeel geworden van de dienstverlening op het gebied van schulden.

¹¹ Regionaal Bureau Zelfstandigen, onderdeel van de gemeente Rotterdam dat de specialistische schulddienstverlening voor ondernemers voor een aantal gemeenten uitvoert.

De aanpak schuldenbewind is succesvol te noemen. Door de stress-sensitieve aanpak en snelle koppeling met schuldhulpverlening kent deze een kortere doorlooptijd dan de gemiddelde doorlooptijd van de markt. De gemiddelde doorlooptijd bedraagt bij de GR Sociaal circa 2,5 jaar tot 3 jaar ten opzichte van minimaal 5 jaar landelijk, waarbij 30% zelfs langer dan 5 jaar duurt.¹²

Wat streven we na voor de komende 4 jaar?

We blijven ons onverminderd inzetten om inwoners ondersteuning te bieden bij geldzorgen en schulden en hen te helpen bij het beheersbaar maken en oplossen hiervan. We behouden daarin alle activiteiten die werken en goed lopen binnen het proces. Wanneer gekeken wordt naar landelijke ontwikkelingen op wetgevingsgebied, signalen vanuit de samenleving, schuldhulpverleners en inwoners staat het hebben van ademruimte en rust centraal, maar ook het snel krijgen van perspectief op een schuldenvrije toekomst. Het is belangrijk rust en overzicht te geven en te laten zien dat er licht is aan het einde van de tunnel. Maar ook het schuldenvrij blijven en daarmee ook een betere financiële toekomst is van cruciaal belang. Inwoners moeten schuldenrust krijgen en perspectief op een duurzame schuldenvrije toekomst.

Daarmee staat voor curatie de komende 4 jaar het volgende centraal in onze aanpak:

Schuldenrust: Inwoners hebben snel en eenvoudig overzicht en weten waar ze aan toe zijn.

Perspectief: Inwoners hebben snel en op maat een oplossing voor hun schulden.

Wat gaan we daarvoor doen en hoe volgen we de resultaten?

Voor schuldenrust zetten we de komende periode in op:

Optimaliseren schuldhulpverleningsproces

We werken verder aan het optimaliseren van het schuldhulpverleningsproces door meer snelheid te brengen in trajecten, de begeleiding van inwoners te intensiveren (meer gesprekken en meer maatwerk op wat nodig is, in plaats van één geldende afspraak voor alle inwoners) en te zorgen dat er één centraal contactpersoon komt voor de inwoner (dit is nu nog versnipperd over meerdere personen). Daarnaast werken we door aan de verdere implementatie van de landelijke afspraken basisdienstverlening, inclusief het verder implementeren van specifieke dienstverlening aan de in de basisdienstverlening genoemde doelgroepen. Beide activiteiten zijn al gestart in 2024, maar lopen door in deze planperiode. De verwachting voor de basisdienstverlening is dat hier de komende jaren (2025-2028) nog de nodige ontwikkelingen en landelijke aanscherpingen op komen.

We gaan snellere trajecten realiseren door o.a. op kortere termijn een eerste gesprek te bieden, en door minder overdrachten in het proces zelf. Dit betekent voor inwoners sneller duidelijkheid en daarmee rust. Door verder te gaan werken met meer begeleiding door één centraal contactpersoon zorgen we voor overzicht en opnieuw voor rust doordat inwoners nauwer contact hebben met dezelfde persoon.

¹² SEO, 'Bekostiging en beloning van beschermingsbewind bij schulden', 2022.

Dit sluit ook aan op de landelijke ontwikkelingen rondom basisdienstverlening (maximale doorlooptijd fasen schuldhulpverlening) en op de voorstellen vanuit eerdergenoemde onderzoeken waarbij wordt ingezoomd op het belang van het hebben van grip en overzicht. Daarnaast is het cruciaal dat ook landelijk steeds gewerkt blijft worden aan het ontlasten van mensen door continu te kijken hoe ICT (systemen) hieraan optimaal gaan bijdragen.¹³ Proactieve dienstverlening heeft landelijk de aandacht door onder andere het wetsvoorstel Proactieve dienstverlening (dat in 2025 waarschijnlijk in werking zal treden). Waar het kan denken we proactief mee aan landelijke tafels en doen we mee aan landelijke pilots om zaken uit te proberen en te testen. Feitelijk is dit een voortzetting van de weg die we in de vorige planperiode al ingeslagen zijn. We verwachten echter ook hier in 2025-2028 nog de nodige ontwikkelingen.

Achterstand betaling zorgverzekering meer dan 6 maanden

Periodiek ontvangen we meldingen welke inwoners met een uitkering meer dan zes maanden achterstand op de betaling van de zorgverzekering hebben. Naar aanleiding van deze meldingen zoeken we actief contact en gaan we in gesprek. Dit doen we vanuit het principe dat we weten dat de achterstand op de betaling van de zorgverzekering in bijna alle gevallen een indicatie is dat er problematische schulden zijn en curatieve schuldhulpverlening nodig is. Deze werkwijze zetten we ook in bij signalen van beslag op de uitkering.

Brede inzet bestaanszekerheidsgesprek

Zoals al onder vroegsignalering is vermeld zetten we het brede bestaanszekerheidsgesprek in en onderzoeken we hoe dit gesprek ook voor alle aanmeldingen Schuldhulpverlening verder vormgegeven kan worden. Het bestaanszekerheidsgesprek is een gesprek met inwoners met een uitkering waarin gekeken wordt hoe het met de inwoner gaat op allerlei leefgebieden (wonen, gezondheid, veiligheid, financiën etc.). Er wordt onder andere besproken of er sprake is van geldzorgen en/of schulden en of iemand wel alles ontvangt waar hij of zij voor in aanmerking komt. Daarbij wordt ook gekeken naar de achtergrond van de problemen. Er is bijvoorbeeld aandacht voor mentale problemen, het kunnen rondkomen met weinig middelen, eventuele verslavingsproblematiek etc. Vanuit de gezamenlijkheid verbinden we hierop met het wijkteam (welke ondersteuning kunnen zij bieden bij dit soort problemen) en met de Wmo voor bijvoorbeeld begeleiding. We besteden hier meer aandacht aan en wijzen actief door.

Samenwerking partners

Niet alleen in het voortraject maar ook tijdens curatie is de samenwerking met vrijwilligersorganisaties en de keten (denk aan lokale informele partners, wijkteams, Schuldhulpmaatje, Humanitas etc.) van belang. Zij melden inwoners soms ook aan, maar staan de inwoner ook bij met hulp en ondersteuning tijdens deze fase. Deze samenwerking blijft daarom onverminderd van belang.

¹³ Denk aan ontsluiting van data, de ontwikkeling van een integraal schuldenoverzicht, een landelijke pauzeknop en de doorontwikkeling van het schuldenknooppunt.

Indicatoren

Met de volgende indicatoren volgen we de komende vier jaar de beoogde resultaten die we met de ingezette activiteiten willen bereiken:

Streven	Indicator	2025 (huidige realisatie en startpunt meting)	2029 (beoogd)
Schuldenrust	Tijd tussen de aanmelding en het eerste gesprek	95% binnen 10 werkdagen*	Handhaven huidige indicator (95% binnen 10 werkdagen)
Schuldenrust	Proactieve dienstverlening voor bijstandsgerechtigden met zorgverzekerings-schulden en beslagleggingen	(nulmeting begin 2025 te doen = nieuwe activiteit)	80% van de doelgroep is benaderd en krijgt een hulpaanbod
Schuldenrust	Gemiddelde schuld**	De gemiddelde schuld bedraagt € 36.019 (2023)	De gemiddelde schuld is gedaald naar € 30.000

*de wettelijke termijn bedraagt 4 weken

**de gemiddelde schuld heeft een link met vroegsignalering én curatie. Bij curatie zegt deze indicatie met name iets over de snelheid van het proces (schulden lopen daarmee niet onnodig nog langer op)

Voor perspectief zetten we de komende periode in op:

Bereik en samenwerking

Nog te veel mensen zoeken geen hulp bij het oplossen van hun schulden. De komende jaren is er dan ook wederom inzet op het vergroten van het bereik. We versterken de samenwerking met onze lokale partners door het werken op locatie uit te breiden en aanwezig te zijn op vindplaatsen zodat we gezamenlijk de situatie kunnen aanpakken. Dit is ook een speerpunt van het nieuwe kabinet op het gebied van armoede en schulden en geldt ook voor de samenwerking met de aanwezige partners op het SamenWerkplein. We breiden deze partners verder uit en maken concrete afspraken over hoe samen te werken bij individuele casussen. We ontlasten hierbij de inwoner door te zorgen voor warme overdrachten een verbinding. Deze lijn trekken we door naar de samenwerking met beschermingsbewindvoerders. We vergroten onze regierol op schulden door de samenwerking met beschermingsbewindvoerders te verstevigen (het periodieke overleg voort te zetten en afspraken te bestendigen in een convenant) en zodoende de doorstroom van schuldenbewind naar schuldhulpverlening te verbeteren. Hiermee lopen we vooruit op dit onderdeel van basisdienstverlening. Ter ondersteuning aan bovenstaande wordt er een leerlijn schuldhulpverlening ontwikkeld om de kennis over schuldhulpverlening zowel intern als bij externe partners en instellingen te vergroten. De resultaten monitoren we via de metingen van het aantal nieuw gestarte trajecten.

Aanpassingen in de dienstverlening

- We intensiveren de begeleiding van inwoners tijdens de schuldhulpverleningstrajecten en zetten extra budgetcoaching en begeleiding in om inwoners een stabiele basis te geven. Dit doen we door meer gesprekken dan voorheen te voeren (ook telefonisch). Wat nodig is

bepalen we per inwoner, in plaats van één geldende afspraak voor iedereen (maatwerk op de inwoner). We creëren hier ruimte voor door het proces aan te passen (zie ook onder schuldenrust). Zeker gezien de kortere aflosperiode is goede begeleiding essentieel om stabiliteit te bieden en terugval te voorkomen. Dit monitoren we zorgvuldig via het slagingspercentage van het stabilisatie- en het schuldregelingstraject.

- Naast het succesvol afsluiten van schuldregelingstrajecten binnen de curatie, gaan we deze planperiode ook nadrukkelijker inzetten op het succesvol doorlopen van de minnelijke trajecten en daarmee inzetten op het voorkomen van uitval gedurende trajecten.
- Zoals eerder aangegeven zet het kabinet in op het invoeren van de basisdienstverlening schuldhulpverlening. De elementen hiervan worden aan de hand van het landelijke actieplan geïmplementeerd. Elementen die reeds gerealiseerd zijn van de basisdienstverlening bestendigen we. Het gaat dan onder andere om het Convenant Lokale Overheid, laagdrempelige aanmelding, directe start begeleiding en het standaard aanbieden van een saneringskrediet.

Indicatoren

Met de volgende indicatoren volgen we de komende vier jaar de beoogde resultaten die we met de ingezette activiteiten willen bereiken:

Streven	Indicator	2025 (huidige realisatie en startpunt meting)	2029 (beoogd)
Perspectief	Nieuw gestarte trajecten	10% meer inwoners met schulden hebben een hulpaanbod ontvangen ten opzichte van 2023 (1.459)	20% meer inwoners met schulden hebben een hulpaanbod ontvangen ten opzichte van 2023 (1.459)
Perspectief	Slagingspercentage stabilisatietraject	In 75% van de gevallen wordt succesvol een stabilisatietraject* afgesloten	In 90% van de gevallen wordt succesvol een stabilisatie-traject* afgesloten
Perspectief	Slagingspercentage schuldregelingstraject	In 85% van de gevallen wordt succesvol een schuldregelings-traject afgesloten**	In 90% van de gevallen wordt succesvol een schuld-regelingstraject afgesloten**
Perspectief	Succesvolle uitstroom na doorlopen minnelijk traject	nulmeting begin 2025 te doen, nog niet eerder gemeten	85% van de minnelijke trajecten wordt succesvol afgerond

* Stabilisatie: Onder een positieve afsluiting wordt verstaan: de schulden zijn afbetaald, er is een betalingsregeling getroffen, de schulden zijn geherfinancierd of overdracht naar schuldregeling.

** Succesvol schuldregelingstraject: Een schuldregeling is geslaagd als er een saneringskrediet wordt toegekend, een schuldbemiddeling wordt gestart of als een Wsnp-verklaring wordt afgegeven.

7. Nazorg

Wat is nazorg?

Na het succesvol afronden van een schuldregelingstraject wordt nazorg geboden. Nazorg is een essentieel onderdeel van de schuldhulpverlening met als doel de inwoner te ondersteunen bij de start van een schuldenvrij leven, ervoor te zorgen dat de inwoner duurzaam uit de schulden blijft én terugval te voorkomen. De memorie van toelichting van de Wgs plaatst nazorg in het kader van preventie: door goede nazorg te bieden kunnen nieuwe financiële problemen voorkomen worden.

Nazorg is maatwerk en afhankelijk van de persoonlijke situatie en behoefte. Zo kan er gebruik gemaakt worden van hulpverlening van de keten of is in andere gevallen nog een tijd inkomensbeheer nodig. In weer andere gevallen volstaat het om vinger aan de pols te houden voor een korte periode.

De eerste stappen voor nazorg worden nog tijdens het schuldhulpverleningstraject genomen in de vorm van de begeleiding en budgetcoaching om de financiële vaardigheden te verbeteren. Naarmate de aflossing vordert worden de eerste gesprekken gevoerd over de situatie na de schuldregeling.

Wat hebben we bereikt (terugblik naar de afgelopen 4 jaar)?

De afgelopen vier jaar is nazorg door de GR Sociaal vormgegeven. In 2023 zijn er drie en in 2024 vijf nazorgtrajecten voor onze gemeente uitgevoerd.

Inzet en bereik GR Sociaal

De GR Sociaal bereidt inwoners tijdens het traject al voor op een goede uitstroom en eventuele nazorg. Dit start een half jaar voordat ze klaar zijn met het aflossen van hun schulden via het schuldregelingstraject. Samen met de inwoner wordt er een plan opgesteld waar gekeken wordt naar de persoonlijke en financiële situatie en de behoefte/noodzaak voor ondersteuning na afronding van het traject. Indien uit dit plan blijkt dat er behoefte is aan ondersteuning vanuit de keten, wordt de keten betrokken. Op deze manier wordt gezorgd voor een warme overdracht via een driegesprek tussen de inwoner, (lokale) partner en schuldhulpverlener. In de periode die volgt wordt er samen opgetrokken door de (lokale) ketenpartner en de GR Sociaal om zorg te dragen voor een soepele en warme overdracht na afloop van het schuldregelingstraject. Afspraak is ook dat er altijd een waakvlam blijft. Indien er wederom hulp tijdens of na afloop van nazorg door de schuldenketen nodig is, is dit altijd beschikbaar. Regionaal is gemeten in hoeveel gevallen er terugval is en iemand binnen 5 jaar zich opnieuw meldde. In 2023 bedroeg dit 21%.

Er zijn, met uitzondering van cijfers uit een landelijk onderzoeksrapport uit 2015, geen betrouwbare cijfers beschikbaar over de mate van uitval van personen tijdens een schuldregeling of van terugval van personen tijdens en na afronding daarvan. De NVVK probeert wel jaarlijks bij haar leden vast te stellen hoe groot de uitval is, maar deze vraag wordt onvoldoende ingevuld om er analyses op uit te kunnen voeren. Eind 2015 heeft onderzoeksbureau SEO onder zestig gemeenten onderzoek gedaan naar de duurzaamheid van schuldentrajecten. Hieruit blijkt dat vier jaar na het geslaagd afronden van een schuldentraject, vier tot zeven procent opnieuw een

betalingsachterstand heeft op nieuw afgesloten krediet. Negen tot zestien procent heeft een betalingsachterstand bij een zorgverzekeraar. Uit dit onderzoek bleek eveneens dat negentien procent van de mensen die in de periode 2009-2013 een schone lei had na afronding van een Wsnp-traject, in 2014 opnieuw betalingsachterstanden had op rekeningen, op een lopende lening, een hypotheek of de huur.

Wat willen we bereiken

Nazorg is belangrijk zodat inwoners blijvend schuldenvrij blijven. Ten eerste willen mensen niet nogmaals in dezelfde zware situatie terechtkomen. Ten tweede, schulden belemmeren positieve ontwikkelingen op allerlei andere levensdomeinen, zoals mee kunnen doen aan de samenleving en in goede gezondheid blijven. Het kan zijn dat iemand wel wat hulp nodig heeft om financieel stabiel te blijven. De komende vier jaar heeft nazorg lokaal dan ook een plek in onze aanpak voor schulden en beogen we:

Ondersteuning, begeleiding en zorg die zich richt op het bevorderen van herstel en het voorkomen van terugval van inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

De dienstverlening nazorg is binnen de dienstverlening van de GR Sociaal gewijzigd om te voldoen aan de landelijke basisdienstverlening. De begeleiding is intensiever geworden. Dit betekent dat de GR Sociaal klanten gedurende de 1,5 jaar dat zij een schuldhulpverleningstraject hebben, blijven begeleiden en zij de inwoner minstens ieder half jaar uitnodigen op gesprek.

Als er gedurende een stabilisatietraject extra hulpverlening nodig is, wordt er al veel eerder hulp ingeschakeld. Hierdoor is de kans dat hulpverlening pas echt aan het einde bij nazorg wordt ingezet veel kleiner geworden.

Gezien de ontwikkelingen binnen schuldhulpverlening is het goed om de nazorg gezamenlijk met de GR Sociaal te evalueren. Dit biedt de kans om te kijken of het huidige nazorgconcept nog aansluit bij de gewijzigde werkwijze en behoeften.

Nazorg wordt in de toekomst vormgegeven als integrale maatwerkaanpak en wordt in samenwerking met de lokale keten in de gemeente de komende jaren ontwikkeld. Hiervoor wordt eerst nazorg gezamenlijk geëvalueerd en vervolgens samenwerkingsafspraken gemaakt in de lokale keten.

Wij gaan samen met de GR Sociaal en het Sophia Sociaal Team na evaluatie van de afgelopen periode kijken hoe we de nazorg lokaal als maatwerkproduct verder vorm kunnen geven.

We zetten ondertussen de ingezette werkwijze via de GR Sociaal voort.

Bij de evaluatie wordt meegenomen het nadrukkelijker aandacht besteden aan het succesvol afronden van de ingezette minnelijke trajecten¹⁴ met de volgende activiteiten:

- Indien een traject tussentijds (voortijdig) beëindigd wordt, gaan we na wat de oorzaak of reden is van uitval, hoe dit voorkomen kan worden, waar meer aandacht voor moet zijn en welke hulp (extra) ingezet kan worden;
- Met de uitkomst leren we wat anders kan en bepalen we gezamenlijk welke mogelijkheden er zijn om nazorg hier meer op in te richten en wat er lokaal gedaan kan worden met andere partners om meer grip te krijgen en uitval te voorkomen;

Met de volgende indicator volgen we de komende vier jaar de beoogde resultaten die de GR Sociaal met de ingezette nazorg activiteiten wil bereiken. De indicator wordt door de GR Sociaal gemeten, vandaar dat deze in een blauw kader staat:

Streven	Indicator	2025 (huidige realisatie en startpunt meting)	2029 (beoogd)
Duurzaam	Herinstroom (recidive) schuldhulpverlening binnen 3 jaar	(nieuwe nulmeting)*	Maximaal 10% van de inwoners stromen opnieuw in.

*Het is een nieuwe nulmeting, omdat de meting tot nu toe altijd over binnen 5 jaar terugval ging. Doordat de curatie echter ingekort is naar 18 maanden kiezen we ervoor om ook de meting te verkorten naar 3 jaar, zodat dit beter aansluit en we sneller zicht hebben na uitstroom uit de kortere periode van schuldhulpverlening.

8. Financiering, monitoring en evaluatie

Regionaal

Wat geven we financieel uit regionaal

In bijlage 6 zijn de kosten verbonden aan schuldhulpverlening voor de uitvoering door de GR Sociaal weergegeven.

Aangegeven wordt dat de uitvoering van de doelen van de GR Sociaal in dit plan budgettair neutraal zijn. Eventuele extra kosten die worden gemaakt verlopen via de reguliere P&C cyclus van de GR Sociaal.

Monitoring, evaluatie en verantwoording regionaal

Er zal regionaal een uitgebreide tussenevaluatie op de regionale doelen plaatsvinden halverwege de looptijd van het beleidsplan waarbij de raad geïnformeerd zal worden over de stand van zaken, de tot dan toe behaalde resultaten, klantervaringen en -tevredenheid en zullen de landelijke ontwikkelingen meegenomen worden. Het startpunt van de metingen genoemd in dit plan is 1 januari 2025 (tenzij expliciet anders vermeld). Voor het

¹⁴ Minnelijk traject = saneringskrediet of ingezette schuldregeling.

totaaloverzicht is als bijlage 4 bij dit plan nogmaals een compleet overzicht van alle benoemde indicatoren in hoofdstuk 4 tot en met 7 toegevoegd.

Nieuw regionaal initiatief/activiteit

In de komende planperiode onderzoeken we of we aanvullend onderzoek kunnen doen naar de achterliggende redenen dat inwoners in de schulden komen. Dit geeft informatie die we voor vervolgkeuzes kunnen benutten.

De GR Sociaal rapporteert over de taken die zij uitvoert periodiek via de reguliere P&C-cyclus. Indien gemeenteraden meer informatie wensen is het uiteraard mogelijk dat de GR Sociaal op uitnodiging tijdens bijvoorbeeld een raadsavond meer informatie verstrekt en met de raadsleden inhoudelijk de diepte in gaat op de uitvoering van de taken, ontwikkelingen en trends.

Klanttevredenheidsmetingen

Naast reguliere monitoring en rapportages wordt doorlopend bij inwoners nagegaan hoe zij onze dienstverlening ervaren en of we het goed doen. De klanttevredenheidsmetingen worden momenteel doorontwikkeld tot een meting waarbij niet alleen wordt gemeten hoe de dienstverlening is ervaren, maar ook of we onze doelen bereiken en (publieke) waarde toevoegen. Hiervoor is een generieke set vragen ontwikkeld die zich richt op de vijf waarden die belangrijk zijn voor inwoners, te weten: mensgerichtheid, heldere dienstverlening, waarde toevoegen, betrokken medewerkers en toegankelijkheid.

Wanneer landelijke ontwikkelingen en wijziging van wet- en regelgeving het noodzakelijk maken om wijzigingen in het curatieve gedeelte door te voeren loopt dit de route via het bestuur van de GR Sociaal. Voor zover dit financiële consequenties kent, worden deze vroegtijdig gemeld en via een zienswijzeprocedure (gemeenteraden) voorgelegd (al dan niet via de reguliere P&C-cyclus).

Gelet op de nieuwe (of gewijzigde) indicatoren in hoofdstuk 6 zal de GR Sociaal in 2025 ook het gemeentelijke dashboard actualiseren en aanpassen, zodat gemeenten makkelijk en snel bij de cijfers kunnen. Dat doen we in samenspraak met de gemeenten.

9. Lokale financiering en monitoring

Vanuit het Rijk is meerjarig budget beschikbaar gesteld (opgenomen in meicirculaire 2024) voor dienstverlening armoede en schulden. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van de lokale activiteiten in dit lokaal beleidsplan schuldhulpverlening. Verwachting is dat deze middelen jaarlijks toereikend zijn voor de activiteiten in het plan en eventuele aanvullende toekomstige tussentijdse wensen in het kader van armoedebestrijding/preventie en schulden.

2024	€ 40.000	Bestemd en meegenomen naar 2025
2025	€ 42.000	
2026 en verder jaarlijks	€ 41.000	

Voor eventuele extra benodigde middelen worden gedurende de looptijd van het beleidsplan aparte voorstellen gemaakt. Bij de Kadernota 2026 is inmiddels een aanvullend voorstel voor communicatie hiervoor gedaan. Dit betreft een voorstel voor meer specifieke communicatie gericht op de benoemde doelgroepen in dit plan (€ 20.000,-).

De bovengenoemde bedragen zijn exclusief het bij de Kadernota gedane voorstel.

Hoe wij lokaal de doelen monitoren is opgenomen in bijlage 5. Monitoring vindt plaats op basis van het te bereiken effect en het benoemen van KPI's. Dit past bij de aanbeveling van de eindevaluatie van het Preventieplan. Er vindt tussentijdse monitoring plaats door onder meer de jaarverantwoording van het Sophia sociaal team, de cijfers uit het Vroeg erop af systeem en aparte cijfers vanuit Divosa, Geldfit en PowerBI (systeem waarin de GR Sociaal cijfers opneemt). Op basis van de uitkomst van de onderzoeken die opgenomen zijn in dit plan wordt een aparte monitoring opgenomen bij de betreffende activiteit.

Bijlage 1 Het wettelijk kader en stelsel van schuldhulpverlening bij de GR Sociaal

Het stelsel rondom schulden kent een wettelijke kader van vier verschillende wetten, te weten:

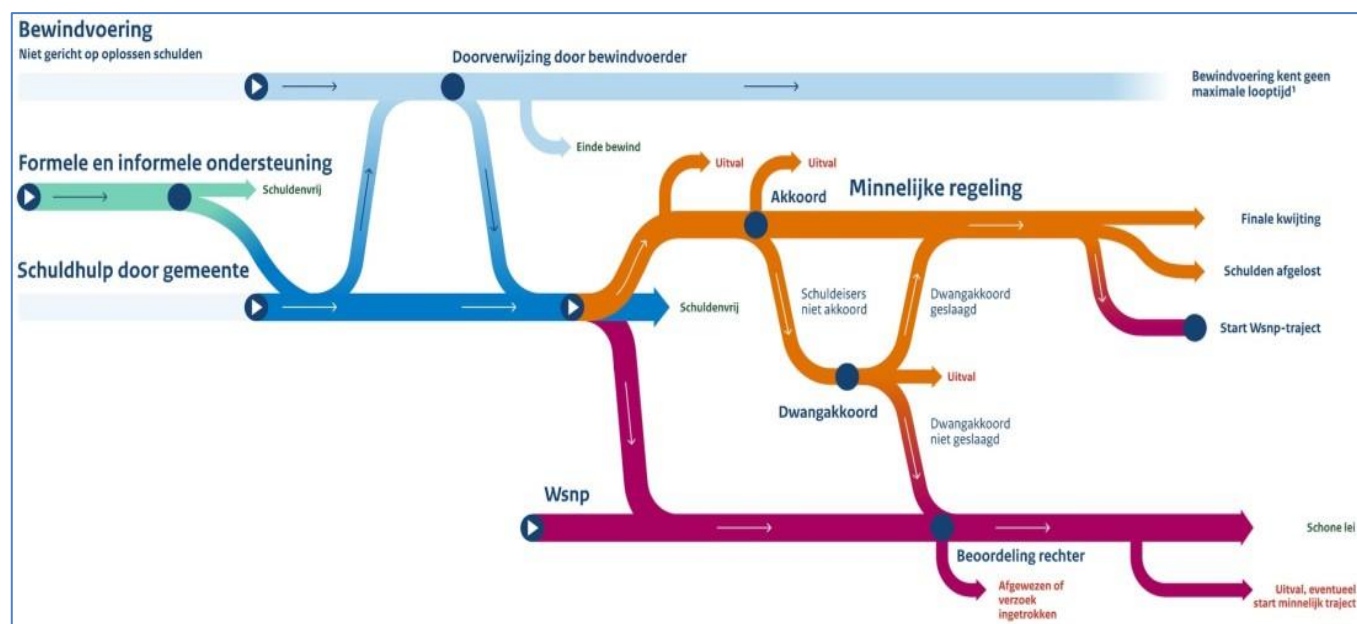
1. de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs 2012);
2. de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp 1998);
3. Beschermingsbewind op grond van problematische schulden en/of verkwisting (Schuldenbewind 2014); en
4. het Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind (Ags 2021).

De Wgs en de Wsnp betreffen de twee hoofdwetten en vormen het minnelijk (gemeentelijk) traject (Msnp) en het wettelijk traject (Wsnp). Zie ook figuur 1.

De verantwoordelijkheid, toezicht op en uitvoering van deze wetten ligt versnipperd. Zo zijn er twee ministeries betrokken (Sociale Zaken & Werkgelegenheid en Justitie & Veiligheid), gemeenten, de Rechtspraak en externe marktpartijen (bewindvoerders Wsnp en beschermingsbewindvoerders). De verschillende wetten staan met elkaar in verbinding maar deze verbinding is niet optimaal en behoeft verbetering. Zo is in principe de Wgs voorliggend aan de Wsnp maar zijn er uitzonderingen en is schuldenbewind bedoeld als flankerende dienstverlening met ondersteuning en doorstroom naar de minnelijke (gemeentelijke) of de wettelijke schuldsanering. Andere aanverwante wetgeving die van toepassing is, zijn o.a. de Wet op het consumentenkrediet (Wck), de Wet op het financieel toezicht (Wft), de Faillissementswet (Fw) en de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Wvbvv).

Naast bovengenoemd minnelijk en wettelijk traject heeft ook een aantal stelselpartijen een rol in het schuldhulpverleningssysteem. Naast de gemeente gaat het om schuldeisers, schuldenaren en rechters en bijvoorbeeld beschermingsbewindvoerders, Wsnp-bewindvoerders, vrijwilligers en uiteraard de sociaal wijkteams en overige samenwerkingspartners.

Figuur 1: Regionale Routekaart schuldhulpverleningsstelsel



*Bron: Rijksoverheid IBO problematische schulden 2024

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De wettelijke bepalingen omtrent de gemeentelijke (minnelijke) schuldhulpverlening zijn terug te vinden in de *Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)*. De Wgs is sinds 1 juli 2012 van kracht en verplicht gemeenten regie te voeren en te zorgen voor integrale schuldhulpverlening waaronder nazorg. Dit houdt in dat er niet alleen aandacht moet zijn voor het oplossen of beheersbaar maken van de financiële problemen maar ook van de omstandigheden die hiermee verband houden.

In 2021 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening uitgebreid met taken op het gebied van vroegsignalering. Het vroegtijdig signaleren en bereiken van inwoners met betalingsachterstanden dan wel (problematische) schulden is hiermee een wettelijke taak geworden voor gemeenten én vaste lastenpartners.¹⁵ Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 4 Preventie en hoofdstuk 5 Vroegsignalering.

De Wgs is een kaderwet. Gemeenten moeten in een beleidsplan vastleggen hoe zij binnen die kaders schuldhulpverlening bieden. In dit beleidsplan, met een duur van ten hoogste vier jaar, moet worden aangegeven:

- Welke resultaten beoogd worden;
- Welke maatregelen genomen worden om de kwaliteit te borgen van de wijze waarop de integrale schuldhulpverlening wordt uitgevoerd;
- Het maximaal aantal weken dat de gemeente nastreeft met betrekking tot de wachttijd voor het eerste gesprek waarin de hulpvraag wordt vastgesteld;

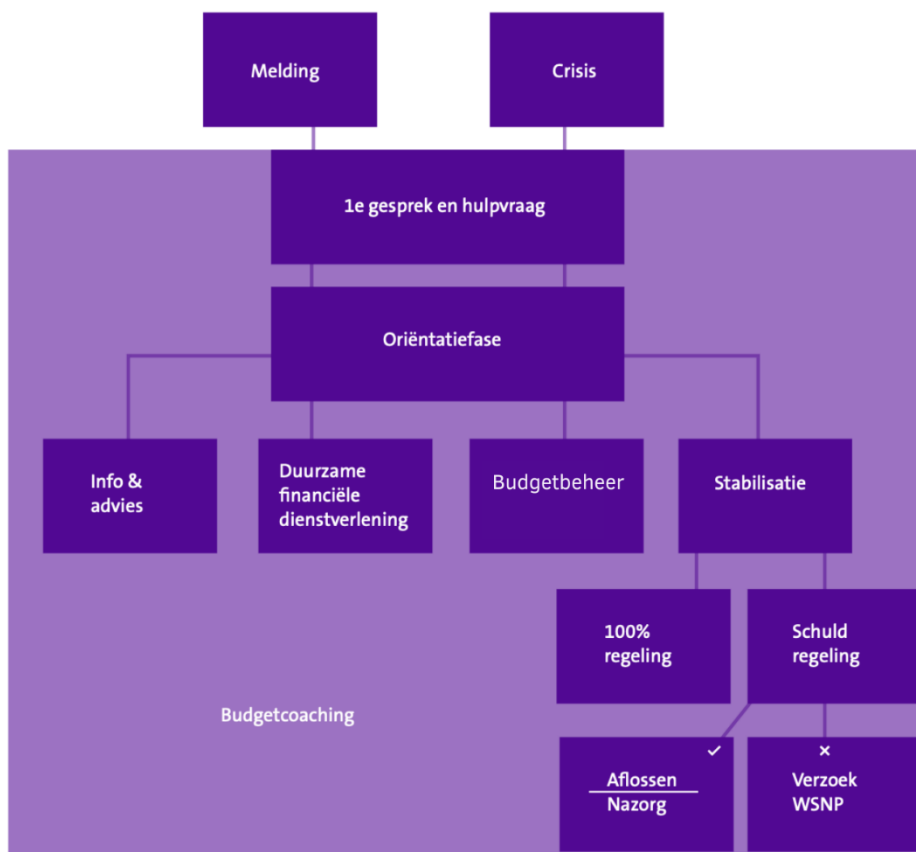
¹⁵ De vaste lastenpartners zijn energiemaatschappijen, drinkwaterleveranciers, zorgverzekeraars en verhuurders.

- Hoe de samenwerking met schuldeisers, waaronder verhuurders, zorgverzekeraars, water- en energiebedrijven wordt vormgegeven;
- Hoe schuldhulp in te richten voor gezinnen met inwonende kinderen.

Kaders curatieve schuldhulpverlening

Curatieve schuldhulpverlening wordt uitgevoerd aan de hand van de gestelde wettelijke kaders van de Wgs en de landelijke richtlijnen van de NVVK. Dit zijn landelijke regels en uitvoeringskaders op basis waarvan de gemeenten in Nederland de curatieve schuldhulpverleningstrajecten zoals de schuldregeling, betalingsregelingen, budgetbeheer, stabilisatie of de doorgeleiding richting het wettelijke traject (Wsnp) uitvoeren. Voor de trajecten geldt dat deze specifiek zijn vormgegeven aan de hand van termijnen, afspraken met schuldeisers, convenanten, verbinding met andere wetgeving etc. Hieronder valt bijvoorbeeld de aflosperiode van 18 maanden in een schuldregeling, de inzet van dwangmiddelen in een schuldregeling uit de Faillissementswet en de berekening van de afloscapaciteit conform de Vrij te laten bedrag (VTLB) berekening van de Recofa (het landelijk overlegorgaan van rechter-commissarissen). Bovendien betekent het lidmaatschap van de NVVK een kwaliteitskeurmerk door de uitgebreide audits die worden uitgevoerd, zie ook bijlage 3 Kwaliteitseisen.

Bijlage 2 Fasen van schuldhulpverlening



Preventie en vroegsignalering

Preventie

Voorkomen is beter dan genezen. Met preventie wordt bedoeld het voorkomen van financiële problemen door van tevoren in actie te komen. Preventie kan ook worden ingezet om grotere financiële problemen of herhaling te voorkomen. Schuldpreventie is een mix van maatregelen, activiteiten en voorzieningen die er op gericht zijn dat mensen financieel vaardig worden en hun financiën op orde kunnen houden. Dit doen we door te proactief te handelen en aandacht te hebben voor de achterliggende oorzaken van financiële problemen en schulden.

Vroegsignalering

Vroegsignalering is het vroegtijdig signaleren van financiële problemen en hulp hiervoor aanbieden. vroegsignalering is dé manier om te voorkomen dat betalingsachterstanden verder oplopen en zich ontwikkelen tot (problematische) schulden. Per 1 januari 2021 is de Wgs gewijzigd en door deze wetswijziging is vroegsignalering een wettelijke taak voor gemeenten geworden. Op basis van signalen van zorgverzekeraars, energiebedrijven, verhuurders en drinkwaterbedrijven moet de gemeente inwoners met betalingsachterstanden benaderen en hulp aanbieden. De genoemde vaste lastenpartners zijn ook wettelijk verplicht om signalen van beginnende schulden te delen met gemeenten. Ook dienen deze partijen voorafgaand aan het delen van signalen actie te hebben

ondernomen om in contact te komen en te kijken naar een passende oplossing met de inwoner.

Curatie

Curatieve schuldhulpverlening is gericht op het stabiliseren en oplossen van schuldenproblematiek met als doel inwoners met (problematische) schulden te helpen aan een schuldenvrije én blijvende toekomst. Met problematische schulden wordt bedoeld, de situatie waarin te voorzien is dat iemand schulden niet zal kunnen blijven afbetalen of is gestopt met afbetalen.¹⁶ In ieder geval de situatie waarin niet binnen 36 maanden alle openstaande vorderingen betaald kunnen worden (met een betalingsregeling).

Reguliere aanvraag en crisis

De schuldhulpverlening start vervolgens binnen 10 werkdagen voor een reguliere aanvraag en binnen 3 werkdagen in het geval van een crisissituatie. Bij gezinnen met kinderen waarbij sprake is van een dreigende huisuitzetting wordt altijd direct actie ondernomen onverlet de omstandigheden. Voor wat betreft crisisinterventie zijn er naast de afspraken over vroegsignalering in de Drechtsteden tussen gemeenten, woningcorporaties, de Dienst Gezondheid & Jeugd en de GR Sociaal specifieke afspraken gemaakt voor dreigende huisuitzettingen. Voor afsluiting van gas, water en elektriciteit geldt landelijke wetgeving die verwerkt is in landelijke convenanten van de NVVK. Naast deze werkwijze kan er tevens door schuldhulpverlening een moratorium worden aangevraagd bij de rechtbank. Dit geeft de schuldhulpverlening de tijd om de hulpverlening en regeling op te zetten, waarbij er maximaal 6 maanden geen huisuitzetting of afsluiting mag plaatsvinden.

Intake en oriëntatiefase

De start is het intakegesprek waarin de hulpvraag, (schulden)situatie, motivatie en vaardigheden wordt vastgesteld. Het intakegesprek is de start van de *oriëntatiefase*. Deze is bedoeld om inzicht te krijgen in de financiële en persoonlijke situatie van de inwoner. Ook wordt onderzocht of er sprake is van andere bredere problematiek en of andere flankerende hulpverlening of ondersteuning nodig is. Dit alles wordt vastgelegd in een plan van aanpak waarin helder wordt aangegeven welk traject er ingezet wordt, wat er nog nodig is of moet gebeuren en het tijdspad.

Na de oriëntatiefase zijn er vier mogelijke vervolgopties:

- **Informatie en advies:** Voor de inwoner die de situatie zelf kan oplossen of wanneer er geen specifiek aanbod kan worden gedaan.
- **Duurzame financiële dienstverlening:** Voor het beheersbaar maken van de situatie en het voorkomen van escalatie wanneer een stabilisatietraject of schuldregeling (nog) niet mogelijk is. Dit biedt ook ondersteuning in situaties met weinig of geen perspectief op een schuldenvrije toekomst (bijvoorbeeld door fraudeproblematiek).

¹⁶ Definitie 'problematische schuld' van de NVVK.

- **Budgetbeheer:** Budgetbeheer is het (tijdelijk) beheren van de financiën van de inwoner, waardoor de betaling van de vaste lasten zeker gesteld worden.
- **Voortraject voor schuldregeling (stabilisatietraject):** Het stabilisatietraject dient als voorbereiding op een schuldregeling. Bij problematische schulden zonder verdere persoonlijke en/of financiële belemmeringen kan een schuldregeling worden ingezet.
- **100% regeling:** Een betalingsregeling waarbij de schulden volledig afbetaald kunnen worden.

Schuldregeling en aflossing: saneringskrediet of schuldbemiddeling

De daadwerkelijke minnelijke schuldregeling volgt op het stabilisatietraject. Tijdens de schuldregeling wordt onderhandeld en geprobeerd overeenstemming te bereiken met de schuldeisers. Als alle schuldeisers akkoord gaan met het aanbod, is de schuldregeling geslaagd en gaat de inwoner gedurende 18 maanden lang aflossen.

Er zijn twee vormen van schuldregeling: (1) schuldbemiddeling en (2) saneringskrediet. Beide vormen zijn in de regel op basis van finale kwijting. Dat wil zeggen alleen het deel dat de inwoner kan aflossen wordt terugbetaald en de rest wordt kwijtgelaten. De voorkeur gaat uit naar saneringskrediet vanwege: minder administratieve lasten, snellere afhandeling en meer duidelijkheid en voordelen voor de inwoner en schuldeiser.

De schuldeiser kan de boeken sluiten en de inwoner kan zich bijvoorbeeld weer direct aanvullend verzekeren bij de zorgverzekeraar. In 2024 is de verhouding in de Drechtsteden ongeveer 80% saneringskrediet en 20% schuldbemiddeling.

Een saneringskrediet en schuldbemiddeling kennen beide een aflostermijn van 18 maanden en op beide varianten wordt het afkoopbedrag afgelost in deze periode. Bij beide trajecten is er begeleiding gedurende de aflosterperiode in de vorm van periodieke gesprekken. Het verschil is dat bij een schuldbemiddeling door de GR Sociaal gespaard wordt gedurende de 18 maanden aflossing en periodiek na hercontroles wordt uitbetaald aan schuldeisers. Bij een saneringskrediet wordt het overeengekomen afkoopbedrag direct uitbetaald aan de schuldeisers via het krediet. De inwoner lost vervolgens gedurende 18 maanden het saneringskrediet af.

Dwangakkoord en Wsnp

Als een minnelijke schuldregeling mislukt, bijvoorbeeld door gebrek aan medewerking van de schuldeisers, wordt allereerst gevraagd aan schuldeisers om hun weigering te heroverwegen. Indien dit niet gebeurt kunnen er of dwangmiddelen vanuit de Faillissementswet ingezet worden als het dwangakkoord. In dat geval kan de rechter besluiten om de schuldeisers alsnog te dwingen mee te werken met de minnelijke schuldregeling. De laatste mogelijkheid is het indienen van het verzoek bij de Rechtbank om toegelaten te worden tot de Wsnp. Bij dit verzoek moet ook een 'Wsnp-verklaring' van de GR Sociaal worden ingediend. Daarmee wordt aangegeven dat een minnelijke schuldregeling niet mogelijk is.

Om dreigende situaties als een huisuitzetting tijdens de periode van het verzoek tot toelating tot het wettelijk Wsnp-traject te voorkomen, kan bij de rechtbank een voorlopige voorziening worden aangevraagd. Tot het moment van de uitspraak mogen schuldeisers hun rechten niet uitoefenen. Gedurende dit hele proces kan budgetbeheer worden geboden: het (tijdelijk) beheren van de financiën van de klant, waardoor de betaling van de vaste lasten zeker gesteld worden.

Nazorg

Na het succesvol afronden van een schuldregelingstraject wordt nazorg geboden. Nazorg is een essentieel onderdeel van de schuldhulpverlening met als doel de inwoner te ondersteunen bij de start van een schuldenvrij leven, ervoor te zorgen dat de inwoner duurzaam uit de schulden blijft én terugval waar mogelijk te voorkomen. De memorie van toelichting van de Wgs plaatst nazorg in het kader van preventie, want door goede nazorg te bieden kunnen nieuwe financiële problemen voorkomen worden.

Proces nazorg

Zes maanden voorafgaand aan het einde van het schuldregelingstraject wordt reeds gestart met het gesprek over nazorg door hier aandacht voor te hebben tijdens het begeleidingstraject. De schuldhulpverlener stelt samen met de inwoner een plan van aanpak op waarbij gekeken wordt naar de persoonlijke en financiële situatie en de behoefte/noodzaak voor ondersteuning na afronding van het traject. Vervolgens betreft de schuldhulpverlener, afhankelijk van de uitkomsten van het gesprek en de behoefte van de inwoner, de schuldenketen om te zorgen voor een warme overdracht. De eerste stap voor deze overdracht gebeurt via een driegesprek tussen schuldhulpverlener, schuldenketenpartner en inwoner. Schulden houden immers vaak verband met andersoortige problematiek, waardoor samenwerking en het inzetten van elkaars expertise essentieel is in de ondersteuning van kwetsbare inwoners.

In de periode die volgt zal er samen worden opgetrokken door de ketenpartner en de GR Sociaal om zorg te dragen voor een soepele en warme overdracht na afloop van het schuldregelingstraject. Afspraak is ook dat er altijd een waakvlam blijft. Indien hulp van de GR Sociaal tijdens of na afloop van de nazorg door de schuldenketen nodig is, is dit te allen tijde beschikbaar.

Bijlage 3 Kwaliteitseisen, juridische aspecten en wachttijden (curatie)

Kwaliteitseisen

De branchevereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren (NVVK) heeft kwaliteitsnormen ontwikkeld in de vorm van de gedragscodes schuldregelen, budgetbeheer en sociale kredietverlening. De GR Sociaal is lid van de NVVK en werkt conform diens gedragscodes. De GR Sociaal is sinds 2014 in het bezit van het NVVK-certificaat. De NVVK toetst eens per drie jaar met onafhankelijke auditoren de kwaliteit van dienstverlening van haar leden. Door de audit wordt zichtbaar gemaakt dat de leden aan alle uniforme en controleerbare kwaliteitseisen voldoen en dus kwalitatief goede schuldhulpverlening bieden. Bovendien betekent het lidmaatschap van de NVVK een kwaliteitskeurmerk door de uitgebreide audits die worden uitgevoerd.

Juridische aspecten en wachttijden

Sinds de invoering van de Wgs is de schuldhulpverlening een publieke taak en heeft deze een bestuursrechtelijk kader. Een besluit tot het doen van een aanbod of het afwijzen van een verzoek tot toelating tot schuldhulpverlening en de (tussentijdse) beëindiging van een schuldhulpverleningstraject vallen onder de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en worden kenbaar gemaakt met een beschikking.

Op grond van de Awb kunnen de ontvangers van het besluit bezwaar (en beroep) aantekenen. De termijnen van de Awb gelden dus ook voor de schuldhulpverlening. De inhoud van de dienstverlening (trajecten) is privaatrechtelijk geregeld. De afspraken met de inwoner worden contractueel in een overeenkomst vastgelegd.

Er zijn allerlei landelijke regels en uitvoeringskaders op basis waarvan de gemeenten in Nederland de curatieve schuldhulpverleningstrajecten zoals de schuldregeling, budgetbeheer, stabilisatie of de doorgeleiding richting het wettelijke traject (Wsnp) uitvoeren. Voor de trajecten geldt dat deze specifiek zijn vormgegeven aan de hand van termijnen, afspraken met schuldeisers, convenanten, verbinding met andere wetgeving etc. Hieronder valt bijvoorbeeld de aflosperiode van 18 maanden in een schuldregeling, de inzet van dwangmiddelen in een schuldregeling uit de Faillissementswet en de berekening van de afloscapaciteit conform de Vrij te laten bedrag (VTLB) berekening van de Recofa (het landelijk overlegorgaan van rechter-commissarissen).

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening stelt eisen aan de wacht- en doorlooptijden. Voor het reguliere aanbod geldt een maximale wachttijd van 4 weken voor de periode tussen de melding en het moment dat de hulpvraag wordt vastgesteld via het eerste gesprek. De doelstelling die de GR Sociaal hiervoor hanteert is veel korter, namelijk een termijn van 10 werkdagen. voor wat betreft een crisissituatie mag er maximaal 3 werkdagen zitten tussen het moment van melding en het crisisgesprek. In het geval van vroegsignalering gelden andere wachttijden. In de aangepaste Wgs is bepaald dat er maximaal 4 weken mag zitten tussen het moment waarop een inwoner aangeeft met de gemeente in gesprek te willen en het daadwerkelijke gesprek.

Bijlage 4 Totaaloverzicht van alle regionale indicatoren van de uitvoering van de activiteiten door de GR Sociaal

Indicatoren GR Sociaal:

Streven	Indicator	2025 (begin)	2029 (beoogd)
Schuldenrust	Tijd tussen de aanmelding en het eerste gesprek	95% binnen 10 werkdagen*	Handhaven huidige indicator (95% binnen 10 werkdagen)
Schuldenrust	Proactieve dienstverlening voor bijstandsgerechtigd en met zorgverzekerings-schulden en beslagleggingen	(nulmeting nieuwe activiteit)	80% van de doelgroep is benaderd en krijgt een hulpaanbod
Schuldenrust	Gemiddelde schuld**	De gemiddelde schuld bedraagt € 36.019 (2023)	De gemiddelde schuld is gedaald naar € 30.000
Perspectief	Nieuw gestarte trajecten	10% meer inwoners met schulden hebben een hulpaanbod ontvangen ten opzichte van 2023 (1.459)	20% meer inwoners met schulden hebben een hulpaanbod ontvangen ten opzichte van 2023 (1.459)
Perspectief	Slagingspercentage stabilisatietraject	In 75% van de gevallen wordt succesvol een stabilisatietraject afgesloten***	In 90% van de gevallen wordt succesvol een stabilisatietraject afgesloten***
Perspectief	Slagingspercentage schuldregelingstraject	In 85% van de gevallen wordt succesvol een schuldregelingstraject afgesloten****	In 90% van de gevallen wordt succesvol een schuldregelingstraject afgesloten****
Perspectief	Succesvolle uitstroom na doorlopen minnelijk traject	Nulmeting, nog niet eerder gemeten	85% van de minnelijke trajecten wordt succesvol afgerond

Duurzaam	Herinstroom (recidive) schuldhulpverlening binnen 3 jaar	(nieuwe nulmeting)*****	Maximaal 10% van de inwoners stromen opnieuw in.
*de wettelijke termijn bedraagt 4 weken **de gemiddelde schuld heeft een link met vroegsignalering én curatie. Bij curatie zegt deze indicatie met name iets over de snelheid van het proces (schulden lopen daarmee niet onnodig nog langer op) ***Stabilisatie: Onder een positieve afsluiting wordt verstaan: de schulden zijn afbetaald, er is een betalingsregeling getroffen, de schulden zijn geherfinancierd of overdracht naar schuldregeling. ****Succesvol schuldregelingstraject: Een schuldregeling is geslaagd als er een saneringskrediet wordt toegekend, een schuldbemiddeling wordt gestart of als een Wsnp verklaring wordt afgegeven. *****Het is een nieuwe nulmeting, omdat de meting tot nu toe altijd over binnen 5 jaar terugval ging. Doordat de curatie echter ingekort is naar 18 maanden kiezen we ervoor om ook de meting te verkorten naar 3 jaar, zodat dit beter aansluit en we sneller zicht hebben na uitstroom uit de kortere periode van schuldhulpverlening.			

Bijlage 5 Totaaloverzicht van alle lokale indicatoren

Bijlage 6 Totaaloverzicht uitgaven Sociale Dienst Drechtsteden schuldhulpverlening

Programmakosten schuldhulpverlening GR Sociaal

De programmakosten bedragen in totaal € 120.000 (begroting 2025). Hiervan worden gefinancierd: certificering, budgettraining Da Vinci, saneringskredieten, BKR, schulphulproute en schuldenknooppunt.

De programmakosten worden verdeeld op basis van het aantal lopende trajecten. In de jaarrekening worden deze kosten over de gemeenten verdeeld, naar verhouding van het aantal lopende trajecten in dat specifieke jaar. Zie onderstaand de kostenverdeling.

Programmakosten Schuldhulpverlening per gemeente	begroting 2025	
Alblasserdam	€ 4.128	3,44%
Dordrecht	€ 71.052	59,21%
Hendrik-Ido-Ambacht	€ 5.784	4,82%
Papendrecht	€ 8.472	7,06%
Sliedrecht	€ 10.224	8,52%
Zwijndrecht	€ 16.728	13,94%
Hardinxveld-Giessendam	€ 3.612	3,01%
Totaal	€ 120.000	100,00%

Kosten uitvoering Schuldhulpverlening GR Sociaal

Voor de uitvoering die bij de GR Sociaal belegd zijn de kosten in totaal begroot op € 8.388.698. Het gaat dan om het uitvoeren van de gehele curatieve taak voor schuldhulpverlening en alle taken op preventie en nazorg. Zie daarvoor ook het beleidsplan met alle details. Voor preventief budgetbeheer is specifiek een bedrag van € 508.405 begroot. Deze splitsing is gemaakt omdat dit ook in de liquiditeit per gemeente wordt vermeld.

De kosten worden verdeeld over de gemeenten op basis van het aantal lopende trajecten. In de jaarrekening worden deze kosten over de gemeenten verdeeld, naar verhouding van het aantal lopende trajecten in dat specifieke jaar. Zie onderstaande twee overzichten voor de kostenverdeling.¹⁷

Toerek. App.kosten Budgetadvies en Schuldbemid.	Begroting 2025	
Liquiditeit Alblasserdam	€ 288.572	3,44%
Liquiditeit Dordrecht	€ 4.966.949	59,21%
Liquiditeit HI Ambacht	€ 404.335	4,82%
Liquiditeit Papendrecht	€ 592.241	7,06%
Liquiditeit Sliedrecht	€ 714.716	8,52%
Liquiditeit Zwijndrecht	€ 1.169.384	13,94%
Liquiditeit Hardinxveld-Giessendam	€ 252.501	3,01%
Totaal	€ 8.388.698	100%

¹⁷ Aandachtspunt: Door de invoering van de nieuwe BBV-regelgeving zal de kostenverdeling vanaf 2025 worden herzien. Dit leidt tot een aanpassing van de begrote apparaatskosten per product en per gemeente. De eerdere kostenverdeling was verouderd, wat resulteerde in een onjuiste toewijzing. Daarnaast is de definitie van overhead gewijzigd, waardoor kosten voortaan vaker aan producten worden toegerekend in plaats van aan overhead. BBV staat voor Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Toerek. App.kosten Prev. Budgetbeh.	begroting 2025		
Liquiditeit Alblasserdam	€	17.488	3,44%
Liquiditeit Dordrecht	€	301.028	59,21%
Liquiditeit HI Ambacht	€	24.505	4,82%
Liquiditeit Papendrecht	€	35.893	7,06%
Liquiditeit Sliedrecht	€	43.315	8,52%
Liquiditeit Zwijndrecht	€	70.872	13,94%
Liquiditeit Hardinxveld-Giessendam	€	15.304	3,01%
Totaal	€	508.405	100%

Rijk: extra middelen specifiek bedoeld voor schuldhulpverlening (2020-2026)

Het is op gemeenteniveau niet inzichtelijk welk bedrag in het gemeentefonds is opgenomen voor schuldhulpverlening. Deze middelen zijn namelijk verwerkt in de totale uitkering van het gemeentefonds.

In onderstaande tabel staan de *extra middelen* die het Rijk beschikbaar heeft gesteld aan gemeenten, specifiek voor de aanpak van schulden (soms gecombineerd met andere onderwerpen, zoals armoede of bijzondere bijstand). Deze middelen zijn aan het Gemeentefonds toegevoegd. De bedragen zijn de landelijke bedragen in miljoenen euro's. In de laatste kolom staat de betreffende circulaire.

circulaire	jaar	aangegeven doel	looptijd	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	te vinden via
december	2013	intensivering armoede- en schuldenbeleid	structureel	90	90	90	90	90	90	90	decembercirculaire 2013
september	2020	gemeentelijk schuldenbeleid	incidenteel	15	30						septembercirculaire 2020
december	2021	gemeentelijk schuldenbeleid	incidenteel			30					decembercirculaire 2021
december	2022	vroege signalering en bijzondere bijstand	incidenteel			35					decembercirculaire 2022
mei	2023	Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	incidenteel				40				mei circulaire 2023
september	2023	Bijzondere bijstand en vroege signalering	incidenteel				50	50			septembercirculaire 2023
mei	2024	(Basis) dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	structureel					40	40	40	mei circulaire 2024